

Het Koloniaal Weekblad

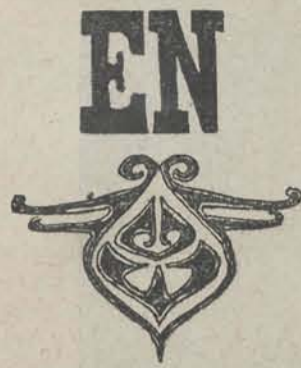
Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

OOST

WEST

Abonnementenprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	4.—
Afzonderlijke nummers	0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

De Uitbreiding van ons Blad.

Het is ons aangenaam den lezers te kunnen mededeelen, dat vanaf heden Het Koloniaal Weekblad met één vel, dus vier bladzijden, kan worden vergroot. Dit is hoofdzakelijk te danken aan de zeer gewaardeerde bemoeienis van den volijverigen Penningmeester van het Hoofdbestuur der Vereeniging. Er is dus ruimte gewonnen om de verschillende rubrieken, waar gewenscht, uit te breiden, en er, zoo noodig, nieuwe aan toe te voegen. Om dit op de best mogelijke wijze te bereiken, doen wij opnieuw een beroep op de medewerking van alle leden en lezers, die hiertoe in staat zijn.

(Red.-Comm.).

Voor de Noodlijdenden in de Kolonie Curaçao.

In hartelijken dank ontving het Hoofdbestuur van „Oost en West” de volgende giften tot leniging van den nood:

Vroeger ontvangen f 148.29	
N. N. te X.	5.—
Mr. C. V. te 's-Hage	25.—
Van een Oudgast te Rotterdam	2.50
Spaarpot Theesalon „Boeatan” te 's-Hage	5.—
N. N. 's-Hage, Malakkastraat	2.—
P. E. Schotel te Leiden	1.50
N. N. te Leiden	1.—
Mr. J. van Hoboken te Rotterdam	100.—
C. M. H. M. de F. te Wageningen	5.—
L. B. v. N. te 's-Hage	2.50
G. G. te 's-Hage	5.—
N. N. te Montfoort	1.—

Totaal f 303.75

Het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging richt tot de leden van „Oost en West” de volgende opwekking:

Waar zoowel door onze Vereeniging als door het Algemeen Ned. Verbond een oproep aan het Nederlandsche volk werd gericht, om een penningske te offeren ter wille van de noodlijdenden op Aruba, Bonaire en Curaçao, bracht het belang van ons éénzelfde streven ook een gemeenschappelijke samenwerking mee. En waar hier een snelle en krachtige actie geboden is, hebben alstoen de dagelijksche besturen der beide Vereenigingen zich met den secretaris der afdeling van het A. N. V. voor de Antillen, die reeds aanvankelijk een bijzondere opdracht van H. M. de Koningin ten deze ontvangen had, tot een centraal comité in den lande geconstitueerd, dat zich met de algemeene inzameling en het beheer der bijdragen zal belasten.

Inmiddels hebben zich in enkele groote steden,

op aansporing van het centraal comité, reeds locale commissies gevormd om aan die inzameling, ook plaatselijk, een grooter aandacht te wijden en een krachtiger stoot te geven.

Voorts heeft het comité zich met een oproeping

Nederlandsche padvindders, klaar staan om aan elken landgenoot een feestruiker aan te bieden.

Met dat al blijft hier nog voor zeer vele plaatsen in ons land een ruim veld geopend voor een eigen initiatief en zou het dus zeer op prijs wor-

BONAIRE.

Gezicht op de hoofdplaats Kralendijk.

gewend tot de Nederlandsche jeugd, speciaal tot de Nederlandsche padvindders en meisjesgezellen, om daarmee uitvoering te geven aan een even uitnemend als bekoorlijk denkbeeld, dat — is het nog noodig om het te zeggen — van Het Loo is uitgegaan en

den gesteld, als daar, waar nog geen comité's zijn tot stand gekomen, de afdelingen van „Oost en West” door de vorming van plaatselijke comité's tot het algemeen welslagen dezer liefdadigheid zouden willen bijdragen.

ARUBA.

Hoe dor het Landschap is.

wel om van onze heidevelden, die weldra in vollen bloei zullen staan, de bloemen te garen en daarmee baten te oogsten, die aan gindsche dorre landen van overzee leniging en troost zullen brengen.

Op Koninginne-verjaardag zal dus de keur van Nederlandsche meisjes en meisjesgezellen, daartoe in staat gesteld en bijgestaan door het heele leger der

Onze Vereeniging zou daardoor in kracht winnen en tegelijk een mooi voorbeeld geven, hoe Nederland zich tegenover zijn Koloniën in nood te gedragen heeft. Uw dagelijksch bestuur doet hier reeds wat het kan, laten nu de afdelingen toonen, wat ook zij vermogen.

(Zie ook „Mededeelingen van het Hoofdbestuur”, blz. 12).

Het laatste portret van H. M. de Koningin-Moeder.

Een Dajaksche Tentoonstelling in „BOEATAN”, Heulstraat 19, DEN HAAG.

Sinds enkele dagen is in het lokaal van „Boeatan”, Heulstraat 19, eene belangwekkende tentoonstelling geopend van ethnografica uit Midden-Borneo, gebruiksvoorwerpen der Dajaks, door den heer W. Soeterik ginds verzameld. Ook uit een kunstnijverheids-oogpunt beschouwd, is daaronder zeer veel merkwaardigs, een aandachtige beschouwing overwaard. Zoo o. a. het zoowel aan binnen- als buitenkant met symbolieke motieven bijzonder fraai beschilderde houten schild; de kunstig uit hertshoorn gesneden gevesten der zwaarden (mandau's); het hoogst smaakvol versierde rotan vlechtwerk in den vorm van matten, doozen, kokers en draagkorven; het mooie houtsnij- en kralenwerk niet te vergeten. Verder zijn er nog eigenaardige kleedingstukken, sieraden, gereedschappen en muziekinstrumenten te bewonderen.

Daar deze zeldzame collectie slechts een paar weken ter bezichtiging is, raden wij belangstellenden aan, de gelegenheid om er kennis mee te maken niet te verzuimen.

„Boeatan” is alle werkdagen gratis toegankelijk van 's morgens 10 tot 's middags 6 uur, terwijl, desgewenscht, toelichting van het tentoongestelde gaarne wordt verstrekt.

Jaarverslag der Instelling Van der Steur.

Onlangs is verschenen het 15e Jaarverslag (over 1911) van de Vereeniging tot Bevordering van Christelijk Leven en Onderling Hulpbetoon, meer algemeen bekend als de „Instelling Joh. van der Steur” te Magelang. Het is een boekje van een 65 bladzijden druks, waaruit heel wat wetenswaardigs vooral betreffende de Indo-Europeesche jeugd te putten valt.

Wij ontleenen daaraan het volgende:

„In het vorige jaarverslag kon men lezen, dat van de 500 opgenomen kinderen 300 weezen waren of halfweezen, 116 verlaten door hun ouders, 8 vier

ouders in de gevangenis zaten, 4 waarvan één der ouders krankzinnig was, 54 waarvan de ouders nog leefden, maar arm, blind, idiot, lam of gebrekkig waren, 7 die geplaatst waren bij vonnis, 2 vondelingen. Na hierop nog eens te hebben gewezen, acht de heer Van der Steur het gewenscht eens een overzicht te geven van wat het gesticht aan de maatschappij afleverde.

Sedert het bestaan der inrichting nam hij op 1112 kinderen, terwijl 597 kinderen het gesticht verlieten, zoodat op heden nog 515 pupillen aan zijn zorgen zijn toevertrouwd.

De 597 afgeleverden zijn: 136 militairen, 206 in burgerbetrekking, 35 overleden, 3 waarschijnlijk mislukt, 10 weggelopen of weggejaagd, 130 wedergegeven aan familieleden, die weer in staat waren er zelf voor te zorgen, 11 overgegaan naar roomsche gestichten, omdat daarin vroeger voor hen geen plaats was, 1 werd krankzinnig en moest als gevaarlijk in een krankzinnigengesticht worden verpleegd.

Verder lezen wij in het verslag, dat de heer Van der Steur een brief ontving van een onderwijzer, die hem vroeg de volgende vragen te beantwoorden:

1. Acht u den Indo-jongen geschikt voor handenarbeid?
2. Voldoen de door u afgeleverde handwerkslieden in hun werk?
3. Zoo neen, wat kan daarvan de oorzaak zijn?
4. Welke arbeid lijkt u voor hen het meest geschikt?
5. Kunnen ze een bestaan vinden minstens gelijk aan dat van een gewonen klerk?
6. Wat is uw oordeel over mijn meening, dat het verkeerd is het pauperkind tot zijn 16e jaar en ouder op de schoolbanken te houden, zonder hem tevens eenige practische opleiding te geven.

(De steller dezer vragen is van oordeel, dat hij reeds op zijn 12e jaar leerjongen moet worden en het onderwijs meer het karakter moet dragen van herhalingsonderwijs.)

7. Is naar uw weten ooit een ernstige poging gedaan om het Indo-kind op te voeden tot hand-

: GARNEERINGEN :
SPECIAAL ADRES VOOR FOURNITUREN.

Alle benodigdheden voor de naaidoos.
DE DAMES WORDEN BELEEFD ATTENT
GEMAAKT, BIJ ENGROS AFNAME „VOOR
ZENDINGEN NAAR INDIË” REDUCTIE
GEGEVEN WORDT.

H. W. v. BRAKEL & Zoon
SANITAIR TECHNISCH BUREAU
PIET HEINSTR. 15
Telefoon Haag 1767
COMPLETE BADKAMER-INRICHTINGEN

Mevrouw!

Heeft U wel eens een proefje genomen met mijne
Ind. gekruide Worst, zij is overheerlijk
en mag aan eene Ind. rijsttafel niet ontbreken.

Aanbevelend, **H. F. NOORDMAN.**
Specialiteit in **FIJNE VLEESCHWAREN.**
Reinkenstraat 51 - Telef. 2683.

VACANT

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

SPECIALE AANBIEDING.
— Gedurende de maand AUGUSTUS —
TAILOR MADE COSTUMES à f 55.—.
1ste klas bewerking en prima qualiteit stof.
— Mantel met zijde gevoerd. —
**F. W. VAN WIJK - DAMES-
KLEERMAKER.**
Teleph. 3235. - Tollensstraat 118.

werksman of heeft men zich te gemakkelijk neergelegd bij de verklaring: „De Eur. is niet geschikt voor handenarbeid in de tropen en kan niet tegen den Chinees concurreeren?”

De heer Van der Steur, wetende, dat de vragen niet gesteld werden uit nieuwsgierigheid, maar uit belangstelling, neemt zijn antwoord in het verslag op.

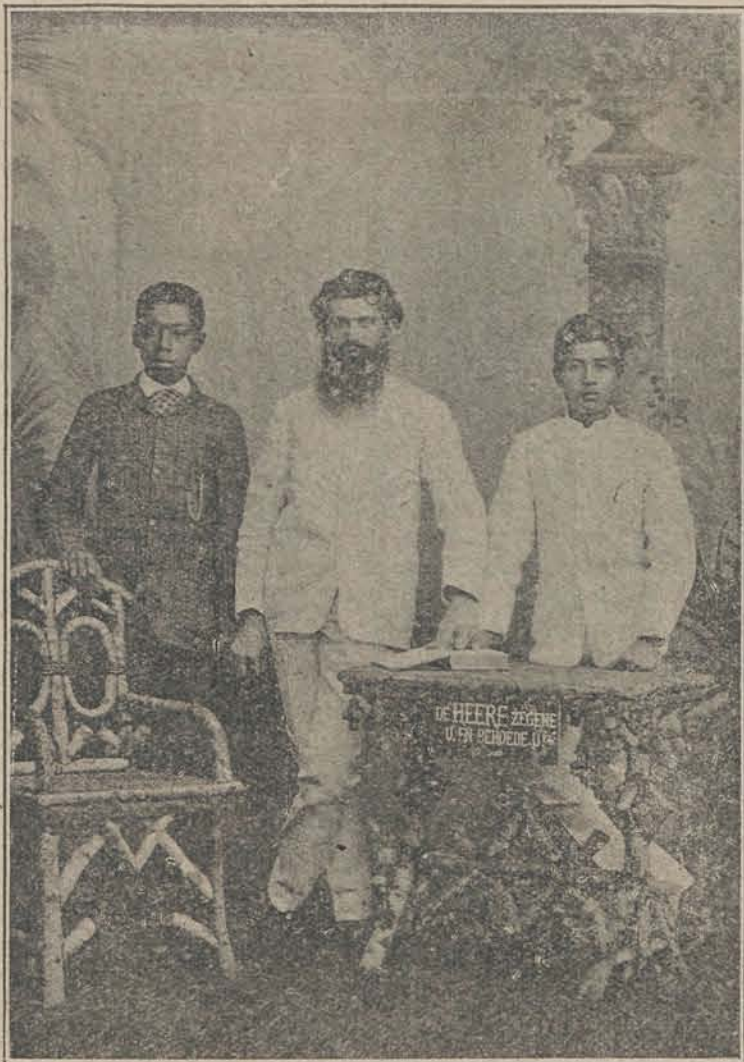
Hij begint met eerst even stil te staan bij vraag 6, waarop het antwoord is, dat de kinderen, die op 13- of hoogstens 14-jarigen leeftijd in het 7e leerjaar zitten, middaglessen krijgen om ze verder te brengen, terwijl het soort, dat tusschen de 14 en 16 jaar pas in het 3e, 4e of 5e leerjaar zit, 's middags geregeld handenarbeid moet verrichten als corveeën, waterdragen, patjollen, verven enz. De jongens, die met vrucht de school hebben doorlopen, gaan — als de onderwijzers hiervoor adviseeren — naar de Wilhelmina-, de Cultuur- of de Muloschool. Zij, die alsdan op het doode punt gekomen zijn, worden aan handenarbeid gezet tot 't aanleeren van een vak.

Als algemeene regel geldt, meent Van der Steur, dat zelfs de minst-ontwikkelde klerkjes beter bezoldigd worden dan de doorsnee-vakman. Vooral in het begin beleven de gewone werklieden zeer moeilijke tijden. De leerling-werkman presteert nog niets en

Kleine baasjes met werkwinkeltjes kunnen de meeste niet zijn. Die hebben geen bestaan en zij kunnen niet concurreeren met de groote industrie en met de Chinezen. Op de vraag naar statistieke gegevens, luidt het antwoord: „Ik wil u materieel geven voor een statistiek. Ik beweer, dat de statistiek elastiek is en dat een goede, vertrouwbare, zuivere statistiek moeilijk te maken is. Ik zal u evenwel 100 gevallen geven van kinderen, welke hier opgenomen zijn geweest. Dit honderdtal vult het 1e en 3e deel der 7 aangelegde stamboeken, zoodat de gevallen niet willekeurig zijn gekozen. Namen zijn niet genoemd, alleen de stamboeknummers. Volgen de 100 gevallen. Voor de tegenstelling nemen we er hier twee van over:

„No. 11. Opgenomen 14 Dec. 1896, heeft het smeden geleerd, maar is in den leertijd voor verregaand liederlijk gedrag uit de inrichting verwijderd en heb ik nooit meer iets van hem gehoord; op school 2e leerjaar bereikt.

No. 21. Opgenomen 26 Dec. 1898, heeft met vrucht de L. S. doorlopen, leerde nimmer handenarbeid, ging naar de school voor inlandsche geneeskundigen en is nu als geneesheer in dienst van eene groote Rubber-maatschappij op een traktement van f 450 a f 500 per maand.”

„Pa” v. d. Steur met twee zijner pleegzoons.

de werkgevers kunnen uit den aard der zaak geen philanthropen zijn, zoodat de beginners ook zoo goed als niets verdienen. Zit er pit in, dan komen ze meestal wel verder, maar is dat niet het geval, dan lijden ze zonder hulp gebrek en de militaire dienst wordt hun toevlucht.

Het klerkje heeft al heel spoedig f 25 of f 30 per maand. Dat kan hij hebben, want hij presteert iets. De Indo-jongens schrijven in den regel een goede hand.

Weliswaar gaat voor het gewone klerkje de promotie een slakkengang, maar de eerste moeite, die bv. een smidsjongen heeft, ontwijkt hij. Hij loopt met zijn net gestreken pakje aan en hoedje op en krijgt vriendelijke lonkjes van Rosa en Sophie en Amanda, maar de werkjongens met zijn blauwe broek, vuile handen, bezweet gezicht, bemodderde schoenen, wordt niet aangekeken. En voor deze dingen is, volgens v. d. Steur, de Ind. jongen zeer gevoelig.

Om het op de lagere school geleerde te onderhouden, hebben alle werkjongens 's avonds herhalings- onderwijs. Naar zijn meening zijn de meeste Indische jongens uit de laagste lagen der maatschappij het meest geschikt om in ondergeschikte betrekkingen te dienen, dus bij het gouvernement of in dienst van het groote kapitaal. Zij zijn dan in den regel goede en ook vaak vertrouwbare, volgzame krachten. —

Als we het heele honderdtal nagaan, blijkt daaruit dat: 25 militaire werklieden werden, 33 militairen in de gelederen zijn, 39 een burgerbetrekking bekleeden, 1 als timmerman-wagenmaker zich heeft gevestigd, 1 mislukte, 1 vermoedelijk mislukte.

De conclusie, waartoe de heer Van der Steur verder komt, is, dat de kinderen, als ze een beetje leeren kunnen, zoo lang mogelijk naar school moeten gaan en niet ouder moeten beginnen dan op hun 4e jaar: dat hij een leerplichtwet gewenscht acht, daar hij zelfs uit groote steden kinderen krijgt van 14, 15, 16 jaar, die nog met lager onderwijs moeten beginnen; dat de mislukking dier kinderen niet hun eigen schuld is, maar die der ouders of liever des wetgevers, die zulke ouders niet dwingt tot hun eersten plicht jegens de kinderen: onderwijs geven.

Uit het verdere verslag blijkt, dat het totaal der inkomsten bedroeg f 70957.22 en dat der uitgaven f 70957.05, zoodat het batig saldo f 0.17 bedraagt. Verdeelen wij die uitgaven over 500 kinderen — gemiddeld aantal in 1911 — dan zien wij, dat elk kind gemiddeld per jaar f 112 kostte.

Dank zij het bezoek van den gouvern.-generaal aan Oranje Nassau gebracht, werd de gouv. subsidie met f 4000 verhoogd, zoodat deze thans bedraagt f 32000 per jaar.

Met een woord van dank aan allen, die in 1911

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT ————— BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)

School- en Pensioengeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK.

VACANT

HEINEKEN'S Glazenwasscherij

□ STOOM JALOEZIEËN- □
en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-
Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE

Kettingstraat no. 6 TELEFOON
:-: 2478. :-:

„Vestigt U in NIJMEGEN!”

Voor inlichtingen wende men
zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

W. P. VAN BERGEN HENEGOUWEN.

STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.

Vertegenwoordiger van: ———

W. E. HILL & SONS - London.
ANNA PAULOWNASTRAAT 41 - HAAG.

van hun belangstelling op de een of andere manier blijk gaven, eindigt de heer Van der Steur zijn interessant verslag.

En wij kunnen niet nalaten te besluiten met een warme opwekking tot steun van dit zoo hoogst nuttige werk in Ned.-Indië.

Offervaardigen kunnen hunne gaven zenden aan

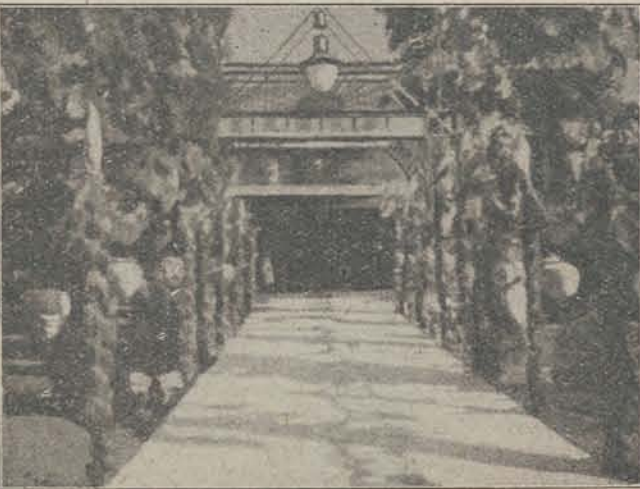
de secretaresse van het Comité van Bijstand in Nederland: Gravin van Randwijck, geb. van Hogendorp, Kanaalstr. 16, Den Haag.

Genoemd Comité waarschuwt tegen zekeren C. Graafstal, die beweert voor de Instelling Van der Steur te collecteeren, doch nimmer iets van dat geld noch hier, noch te Magelang afdraagt.

De Chineesche Feesten.

Pekodjan (Semarang) in feesttooi.

De Toegang tot de Receptiezaal (Batavia).

Bovenstaande kiekjes, genomen te Batavia en Semarang, tijdens de feesten aldaar ter viering der erkenning van de Chineesche Republiek, ontleenen wij aan het laatst ontvangen Weekblad voor Indië.

Wij lezen daarbij o. m.: „De Chineesche feesten hebben met opgewektheid en zonder eenigen wan-klink plaats gehad. Velen hadden verwacht, dat het anders zou loopen; dat de Macausers, die in Februari van dit jaar te Soerabaja en elders zoo uit den band sprongen, tijdens de feesten maar al te spoedig weer tot baldadigheden zouden overslaan. Ja, zelfs het gouvernement meende op alles voorbereid te moeten zijn en mobiliseerde op vele plaatsen de garnizoenen, ten einde te verhoeden, dat het ergens de dupe werd van eventualiteiten.

Maar alle vrees bleek gelukkig ongegrond en behalve te Djokja — waar een relletje van geen politieke beteekenis, dat spoedig onderdrukt werd met behulp van militairen, voorviel — werd nergens de goede orde verstoord.

De Semarangse neo-republikeinen hebben uitgekapt. Met kwistige hand waren overal versieringen van dundoek en guirlandes aangebracht, terwijl het aantal eerepoorten zeer groot was. Vooral de versieringen in Gang Tengah, Pekodjan en op Pedamaran waren in royalen smuk getooid.

Voorals 's avonds maakten de versierde straten een buitengewoon fantastischen indruk. De pompeuze eerepoorten baadden in zeeën van licht en vaak waande men zich in een tooverland, zoo feestelijk leek het op sommige plaatsen.

En ieder oogenblik kronkelden zich door de straten de in mystieke fakkelbelichting voorttrekkende optochten. Zij geleken waarlijk droomen door de mysterieuze symbolen, die erin werden megedragen en die de grilligste vormen hadden.

En dan dat vuurwerk, die luchtsterren en raketten, en die vuurpijlen, die hoog in de donkere lucht uiteenspatten en schitterende, helle regens op de stad lieten neerdalen. Men waande zich met een beetje fantasie in een wonderland, indien men ten minste niet in het gedrang der te nauwe straatjes geraakte en weed tot de werkelijkheid werd teruggeroepen.

De feesten te Semarang duurden drie dagen, waarvan één Zondag. De handel der Europeesche importhuizen stond in verband hiermede twee dagen stil; geen Chineesche handelaar was die dagen voor welken dienaar van Mercurius ook genaakbaar. Iedereen was in luidruchtige feeststemming.

Te Batavia daarentegen scheen de eerste dag der feesten géén feestdag. De meeste handelshuizen stonden open, alle kleinhandelszaken dito. Na een bombardement van helse voetzoekers, het sein der *jours de fête*, werd in alle wijken, alle straten, alle buurten, uit alle Chineesche woon- en handelshuizen de zevenkleurige republikeische vlag gehechen naast de Nederlandsche driekleur. Overigens scheen het wel of een donkere schaduw was geworpen op de feestvierenden; alles ging zoo kalm, zoo mat... Van enthousiaste feestvreugde, vroolijke par-

tijen, luid opklinkende muziekmelange was niets te merken, evenmin van in heftig patriotisme wegzwijmelende Macaoërs.

De stemming leek opgeschroefd; 't deed zoo gek, al die vlaggentooi en versierselen, vooral kakelbonte, aan huis en hof aangebracht, en dan die lusteloze stemming.

Aanleiding tot die futloze stemming is natuurlijk te zoeken in den zoo hoop opgevlamden gloed van woest patriotisme indertijd, welke gloed hier onmiddellijk werd gedoofd.

Maar toen den volgenden dag, Zaterdag, het Indisch zonnetje over het feestterrein, Patekoan, scheen, begon reeds vroeg de drukte; heel de Weltevredensche Chineesche wereld zakte af naar de benedenstad. De militaire kapel deed de vroolijkste deunen schetteren, weerkaatst door de feestelijk getooidde woonhuizen en toko's. De heele straat was afgezet door een rij toekang-djoewalans. Tegen tien uur liep het hier het drukst.

In het clublokaal van de *Tjong Hwa Hwee Kwan* verzamelden zich de verschillende onderafdeelingen van het uitgebreide feestcomité, ter nadere bespreking van den gang van zaken en ter regeling van de feestelijke optochten. Ruim drie uren werd vergadering gehouden.

Tegen 3 uur zou de groote plechtigheid een aanvang nemen: de ontvangst der notabelen.

Zoo zoetjes aan vulde zich het deftige lokaal, kwistig met Chineesche motieven versierd. De Chineesche gastheeren haastten zich de geïnviteerden af te halen. De president der Javabank, mr. Vissering, notaris Carpentier Alting, dr. Sypkens Brouwers, veel handelslui en eindelijk kwamen de hoofden van gewestelijk en plaatselijk bestuur, de heeren Rijfsnijder en Canne.

De Resident hield in vloeiend Maleisch een toespraak, eindigend met de woorden:

„Al de nijvere Chineezers, wij weten dat zeer wel denken er niet aan, moeilijkheden aan de bestaande overheid te scheppen, doch toeven hier met de uitsluitende bedoeling om voor zich en de hunnen het dagelijksch brood te verdienen.

„Hoe gaarne het Nederlandsch gouvernement ook de ingezetenen ziet vermeerderen met nieuwe krachten, het is echter duidelijk, dat de regeering van allen, die hier komen, moet eischen, dat zij zich zullen voegen naar de hier heerschende zeden en gewoonten en dat zij gehoorzamen zullen aan de bestaande wetten en de erkende machten; een andere gedragslijn te volgen zoude noodwendig ten gevolge hebben, dat de openbare rust en orde van den staat ten nadeele van de goed-denkenenden op ernstige wijze zouden verstoord worden.

„Het is dan ook, dat met veel belangstelling het streven van u allen om de onwetenden onder u onderwijs te doen genieten, door ons wordt gadeslagen, daar immers van onwetenden slechts kan verwacht worden, dat zij zich niet of moeilijk kunnen voegen naar de bestaande orde van zaken, doch dat menschen, die zich hebben ontwikkeld op geestelijk ge-

bied, beseffen, dat een gehoorzaamheid aan de wetten des lands, waaronder zij leven, en aan de gestelde machten, een der eerste eischen is van een volkswelvaren.

„Dit wordt als een gelukkig verschijnsel beschouwd, dat de overgrote meerderheid de waarheid van het opgemerkte inziet en begrijpt, dat met kracht ernaar gestreefd wordt om het schoolbezoek zoo algemeen mogelijk te maken en te doen zijn.

„Ten slotte meen ik niet onopgemerkt te mogen laten het feit, dat wij, Nederlanders en Chineezzen, elkander hebben weten te verdragen, en zoo zij het mij vergund den wensch uit te spreken, dat tot in lengte van dagen die verdraagzaamheid moge blijven voortbestaan.

„Mijne heeren, ik noodig u uit met mij van ganser harte uit te roepen: Leven de bestuurders der Chineseesche republiek, leve Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin Wilhelmina, heil Nederland, heil de Chineseesche republiek, leven alle Chineezzen, onder welke vlag zij ook mogen vertoeven!”

Daarop bedankte de voorzitter der feestcommissie met een kort woord.

Tegen den avond scharen de leerlingen der scholen zich in lange rijen. De optochten beginnen. „Mariniers” en „infanteristen” trekken op naar Weltevreden. De troep verdeelt zich in kleinere groepen, die de verschillende wijken onveilig maken. Toch wel een aardig gezicht.

Pasar Baroe was één licht-allee. Helder flonkerden de duizenden elektrische peertjes, gloeiden de bollen der lampions. Allerwegen vroolijkheid en vertier.

Den derden dag was het voornamelijk op Pasar Senen razend druk.

De politie was overal. Fietscompagnies doorkruisten de stad. Geen rustverstoringen hadden plaats. Alles liep in de beste orde.

Te Soerabaja werd door de Chineezzen feestgevierd in den vorm van het houden eener collecte ten bate der noodlijdenden in China. Een optreden, dat den schrijver, die zich L. teekent, het meest sympathiek vindt.

Uit de O.-I. Mail.

De gezondheidstoestand van Batavia. In De Java-Bode van 5 Juli j.l. lezen wij:

„Men is op het oogmerk zeer tevreden over den gezondheidstoestand van Batavia. Met zeer veel genoegen mag worden geconstateerd, dat de pokken sterk aan het afnemen zijn. Nog vier pokkenlijders worden in de barakken verpleegd. In de laatste twee weken kwamen twee nieuwe gevallen voor. Dat typhus hier in ernstige mate zou heerschen, wordt beslist ontkend. Enkele gevallen van diphteritis en dysenterie onder de Europeanen kwamen voor.

Ook de hygiënische commissie kan tevreden zijn. Van alle zijden, vooral van vreedende oosterlingen, Arabieren en Chineezzen, komen bij haar de gaven in om haar in haar mooi werk te steunen.

Sinds de laatste opgave, gepubliceerd in Perniagaan van 20 Juni, kwam nog f 4680 in, zoodat reeds ruim 46 mille is ontvangen.

Onder de laatste ontvangen f 4680 is een bedrag van f 1000 van iemand, die onbekend wenschte te blijven en f 250 van den heer F. W. Liem.”

Eene inwijding. 15 Juli werd te Soekaboemi het nieuwe schoolgebouw van de Hollandsch-Chineesche school met den bijbel ingewijd. Het voormalig hotel Ploem is daartoe ingericht.

De Europeesche, Chineseesche en Inlandsche autoriteiten waren aanwezig. Na den président, sprak de heer Henny, de ass.-resident, den wensch uitend, dat de school, in verdraagzamen geest beheerd, goede onderdanen zou vormen van het Ned.-Indische gouvernement. Hij zeide voorts, de beheerders en leiders der school in zekeren zin hun mooie taak als zoodanig te benijden. De school bestaat reeds 3 jaren, is populair en voorziet in een behoefte.

Chineezzen-kwestie. — Het Soer. Hblad meldt, dat de Landvoogd zich te Klediri liet voorlichten door twee notabele Soerabajasche Chineezzen omtrent de Februari-relletjes. De Chineezzen gaven een gedetailleerd overzicht, afwijkend in sommige belangrijke punten van het officiële rapport; noemden de winkelsluiting een protest tegen een hardhandig optreden van de politie. Zij verzochten voorts afschaffing van de politierechtspraak, een verbetering van de hygiënische toestanden. De Landvoogd antwoorde geruststellend.

Kina. Op 15 Juli had te Bandoeng, onder het dat nu een fusie met de fabrikanten zal volgen op presidium van den heer Lovink, een bestuursvergadering plaats van de Vereeniging tot bevordering van de belangen der Kinacultuur. In hoofdzaak staat vast de oprichting van een gouvernement kinine-fabriek, waartegen de kinine-fabrikanten zich niet meer verzetten. Vrij algemeen is men van meening de basis van 5 cent per unit en een contract voor drie jaar.

De vrijzinnigen in Indië. Er heeft zich te Batavia een commissie gevormd, bestaande uit de heeren: mr. J. Gerritzen, voorzitter, J. Fabricius, L. A. Hissink, E. Lankhout, A. Tigler Wybrandi, A. van Witzenburg, leden, en mr. G. J. Duiker, secretaris-penningmeester, welke commissie een beroep doet op de vrijzinnigen in Indië met het oog op het verlenen van steun bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1913.

Persdelict. De Raad van Justitie te Semarang, behandelde 11 Juli de zaak tegen Raden Disdjo/atmodjo, hoofdredacteur van de Solosche Djawikondo, wegens persdelict. Hij had den onderwijzer Brookhoven beschuldigd van oplichting. De eisch was drie maanden dwangarbeid en 25 gld. boete.

Circulaire van den Legercommandant. In verband met het op Soemba voorgevallene (zie ons laatste ons laatste feuilleton) werd door de legercommandant een bevel uitgevaardigd, eindigende met de woorden: „Het is mijn uitdrukkelijk verlangen, dat aan officieren en onderofficieren, die niet beschikken over den nootigen takt, wier moreel niet hoog genoeg staat om aan opwellingen van wreedheid weerstand te bieden en die niet diep zijn doordrongen van het besef, dat alle pacificatie-arbeid wordt geschaad door willekeur en ruwheid, zoomede dat alle machtsmisbruik, in het bijzonder tegenover weerloozen en slecht-bewapenden, den man en den militair onteert, geene zelfstandige opdrachten worden verstrekt in streken, waar het leger nog behulpzaam moet zijn om de toestanden te consolideeren.”

Bestuursuitbreiding op Timor. Het thans ten behoeve van de residentie Timor en Onderhoorigheden definitief toegestane bestuurspersoneel, behalve uit den resident, slechts bestaande uit twee controleurs, vier civiele gezaghebbers en tien posthouders, is, ook in verband met de omstandigheid, dat een Inlandsch bestuur, dat dien naam verdient, bijna geheel ontbreekt, nu de politiek van onthouding is verlaten en bijna in alle zelfbesturen ons gezag daadwerkelijk is gevestigd ten eenenmale onvoldoende.

Het ligt in de bedoeling het gewestelijk gebied, waartoe thans ook de, met het oog op hunne ligging, van de residentie Amboina afgescheiden en bij de residentie Timor en Onderhoorigheden gevoegde eilanden Leti, Mba, Lakor, Kisar, Rom, Weta, Loeng, Sermata en Damar met omliggende eilanden behooren, te verdeelen in vier afdelingen, Timor, Soemba, Flores en Soembawa. Elk dier afdelingen zal worden beheerd door een ass.-resident bijgestaan door een controleur, terwijl deze ressorten weder zullen zijn te splitsen respectievelijk in tien, vier, vijf en drie onderafdelingen, alle — behalve de onderafdelingen Koepang, Midden-Soemba en Soembawa, welke rechtstreeks door den betrokken assistent-resident kunnen worden bestuurd — onder een civiel gezaghebber en zulks met geleidelijke buitendienststelling van de nog in functie zijnde posthouders en de aan hen toegevoegde oppassers.

De Javaan als soldaat. Het Javaansche volk levert slecht ruitermaterieel, betoogt de te luitenant der cavalerie M. Thomson in het Indisch Mil. Tijdschrift.

Hij acht het mede aan gerechten twijfel onderhevig of de Javaansche cavalerist bruikbaar zal zijn als strijder.

Deze beide uitspraken hebben Warrior aanleiding gegeven in De Locomotief de waarde van den Javaan als soldaat te bespreken. Hij komt tot deze slotsom:

„De Javaan, zooals wij dien in het leger er op na houden, is onzes inziens slechts geschikt tot een defensieve oorlogvoering, waarbij echter — op gevaar van paniek — verrassing uitgesloten is en de tegenstand liefst niet tot het uiterste wordt gedreven. Deze Javanen zijn geschikt om als bezettingstroepen en bij de vesting artillerie op te treden, daar waar zij niet licht „Drückeberger” kunnen spelen, verder als genie-, trein- en hospitaalsoldaat. Men kieze voor het eigenlijke veldleger beter materiaal!”

Natuurlijk zijn er ook onder de Javanen mannen te vinden, die als het ware voor soldaat in de wäeg zijn gelegd. Maar om op dezen de hand te leggen

GOEDKOOPSTE EN MEEST GESORTEERDE MAGAZIJNEN VAN
DAMES- EN KINDERKLEEDING
GEMAAKT OF NAAR MAAT
J. SCHULTE 40 SPUISTRAAT 40 DEN HAAG
3 EINDSTRAAT 3 79 WESTE WAGENSTRAAT 79
- BREDA - - ROTTERDAM -
Wij leveren het beste, het nieuwste, het meest elegante voor de goedkoopste prijzen. Kleeding naar maat in den kortsten tijd.

P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898
GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

VACANT

Au Corset Français.
DEN HAAG LEIDEN
PRINSESTRAAT 98 VISCHMARKT 7
Telefoon 5546. Telefoon 11.
= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.

1ste Rotterdamsche
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade N°. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIELE INRICHTING voor de	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.
---	--	---

HOEDEN EN PETTEN
A. J. KÖNIG,
Schoolstraat 26.
Ruime sorteering in alle prijzen.

zal de recruteering van ons Javaansch element in ons leger aanmerkelijk moeten worden verbeterd.

Warrior geeft daartoe de volgende middelen aan: „De werving zal, behalve in de onderste lagen der maatschappij, ook moeten doordringen in de betere klassen, waarin meer intelligente individuen worden aangetroffen.

De Inlandsche onderofficieren met de werving belast, dienen uit de allerbeste elementen te worden aangewezen, menschen die kijk hebben op menschen.

De aangeworvenen behooren, alvorens aan een geneeskundig onderzoek te worden onderworpen, eerst voor een commissie van drie troepen-officieren te verschijnen, welke commissie beslist of de candidaten tot de keuring zullen worden toegelaten, ja dan neen.

Het spreekt van zelf, dat de daarmede belaste officieren den Javaan door en door moeten kennen, dat zij bij voorkeur moeten worden gekozen uit diegenen, die den Javaan te velde hebben bestudeerd.

Ook bij de keuring door den officier van gezondheid sluipt er wel eens eentje door, die niet geheel fit is, doch is dit een reden om het geneeskundig onderzoek achterwege te laten?

Op die wijze te werk gaande bestaat er kans, dat van een afdeling recruten 50 à 60 pCt. bruikbare krijgslieden worden gevormd.

Om de betere elementen der Javaansche bevolking te bereiking, die mans genoeg zijn ook op andere wijze hun brood te verdienen, moet voor dienstname in het leger worden gepropageerd. Tot het voeren van die propaganda zouden onze Ind. officieren in samenwerking met 't B.B. kunnen worden aangezocht.

Zooals bij alle maatregelen, die ten doel hebben het leger te doen stijgen, zal ook dit geld kosten.

De handgelden dienen verdubbeld, de soldijen verhoogd, alle rangen opengesteld tot en met dien van onderluitenant. Tot het verkrijgen van den officiersrang bestaat reeds thans de weg langs Mr. Cornelis. Voor degenen, die blijken geven 't nooit te zullen brengen tot de noodige militaire bruikbaarheid moet de gelegenheid bestaan tot verbreken van het dienstverband bij het veldleger. Deze lieden kunnen dan gevoeglijk bij de zoeven opgesomde wapens of diensten worden ingelijfd.

Vervolgens zouden zij, die na 18 of meerjarigen dienst met een certificaat van goed gedrag 't leger verlaten, recht hebben op een gouvernementsbetrekking, rekening houdende met de rangen, die zij laatstelijk bekleedden. Wij zouden verder willen gaan en uitstekende elementen tijdens of na afloop van hun dienstdienst bij wijze van belooning volkomen gelijkstelling met Europeanen willen doen toekennen. Waarom ook niet? Onder de naar onze schatting 15 pCt. bruikbare Javaansche militairen, die wij thans in het leger bezitten, bevinden zich verscheidenen, waarvoor men eerbiedig den hoed dient af te nemen."

Pest op Java.

't Komt ons niet zonder belang voor de volgende cijfers in herinnering te brengen:

1912.	Maang.	Madjoen.		Soerabaya.		Kediri.		Toeloeng.		Totaal.	
		geval-	over-	geval-	over-	geval-	over-	geval-	over-	geval-	over-
13-26 Maart	11	7	5	1	1	1	1	2	1	20	17
27 Maart-9 April	20	7	5	1	1	1	1	1	1	31	27
10-23 April	26	13	12							40	37
24 April-7 Mei	48	10	10							58	57
8-21 Mei	36	4	4							40	38
22 Mei-4 Juni	45	5	5							50	46
5-18 Juni	?	?	?							?	?
19 Juni-2 Juli	53	33								53	33
3-16 Juli	59	58								59	58
17-30 Juli	29	28								30	29

Suriname.

De zeer interessante beschouwingen in 't vorige nummer van dit weekblad in de rubriek „Van Vreemde Koloniën" over „De Doorvoerrecht in het Panamakanaal", deden ons zoeken naar een stukje, eenige maanden geleden uit een Curaçao'sch blad geknipt.

Bedriegen wij ons niet, dan was het stukje overgenomen uit het weekblad De Wereld. Van meening, dat het ook in de kolommen van Het Koloniaal Weekblad bewaard moet blijven, laten wij het hier volgen:

.....Curaçao is veel dichterbij den mond van het Panamakanaal gelegen, dan het Deensche St. Thomas of het Britsche Trinidad. De kust van Venezuela, telkens door stormen geteisterd en ook om andere redenen onveilig, kan ten opzichte der vaart door het Panamakanaal geen rol spelen. Het Nederlandsche Curaçao is de, door de natuur aangewezen, plaats voor het kolenstation, waaraan deze vaart behoefte zal hebben.

Maar ook in ander opzicht is de opening van het Panamakanaal, niet slechts voor Curaçao, doch voor onze geheele West, een zaak van zooveel belang. Het kanaal verbindt Nederl. en zijn twee koloniën, O.- en W.-Indië, met elkander in één rechte lijn! Zonder de keerkeringen te verlaten, zullen Javaansche werkkrachten — tevens ter ontlasting van Java's overbevolking — aan Suriname kunnen worden toegevoerd, waardoor aan de groote behoefte van onze West zal worden voldaan. Buitendien kan deze verandering, welke Nederlandsch West-Indië plotseling een trait d'union doet worden tusschen Nederland en onzen productieven Oost-Indischen archipel, niet anders dan in hooge mate ten goede komen aan de verdere ontwikkeling van Nederland en zijne koloniën. Onze, sinds een halve eeuw wegwijnende, West kan, door een zeer gunstig toeval, er weer geheel en al bovenop komen!"

Zonder twijfel zou het zoowel voor de Javanen, die naar Suriname gaan, als voor deze kolonie, van groot belang zijn, wanneer de reis niet meer via Amsterdam behoefde te geschieden en men dus onafhankelijk werd van het jaargetijde.

De Marconimaatschappij richt stations voor draadlooze telegrafie op te New-Orleans, op het Zwaneneiland (kleine Antillen) en te Santa Marta (Republiek Columbia), om op deze wijze een draadlooze verbinding tusschen Noord- en Zuid-Amerika in te richten. De stations worden voor de United Fruit Company gebouwd. (N. R. Ct. van 9 Aug.)

Ook dit kan onze koloniën in de West ten goede komen.

De N. R. Ct. van 4 Augustus ontleent aan het jaarverslag over 1911 van het centraal comité en van het bestuur van de Protestantsche Vereeniging in Suriname het volgende:

Ter vervulling van vacaturen namen in het centraal-comité zitting ds. P. A. Hugo van Rossem, te Roermond, en ds. J. de Visser, te Middelburg.

De rekening over 1911 sloot met een bedrag van 7399.87½; het aantal contribuanten was 826 — 30 leden meer dan in 1910.

Voor de hoognoodige vermeerdering van het aantal woningen op de mannenafdeeling kwamen verschillende giften in; er is nog meer noodig.

Behalve verschillende giften in geld, ontving het comité ook eenige kisten zwachtels, verbandrollen, kinderspelletjes, enz.

De gouverneur, baron Van Asbeck, bracht een bezoek aan het asyl. Als geschenk van H. M. de Koningin bracht hij 20 groote portretten van H.K.H. Prinses Juliana.

Het tekort in de kas van de vereeniging nam aanmerkelijk toe, gevolg van de toeneming van het aantal zieken.

Met de financiën van de Protestantsche lepravereniging is het nog niet bijster rooskleurig gesteld.

De loopende jaarrekening sloot met een nadeelig saldo van f 3493.22, daarbij de oude schuld gevoegd krijgt men een tekort van f 6876.52½. De gezamenlijke uitgaven bedroegen f 24.263.64½.

Belangstelling mocht de vereeniging weer in hooge mate ondervinden van de beschermvrouwe H. M. de Koningin-Moeder. Een groot aantal boeken en tijdschriften werd/gezonden voor de zieken en de zusters. De gezondheidstoestand van de zieken op Be-

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

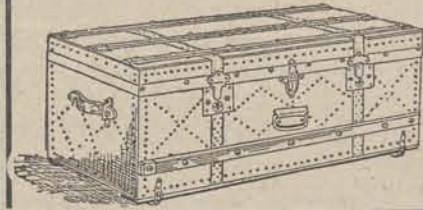
Commissarissen:
Dr. T. BRESNÉE (pres.)
H. E. VAN LEYDEN,
L. BÄCK.

Directie:
G. J. KUNST,
E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Goupons - Wissels
Safe-inrichting.

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.

PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143, Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM lang, 50 cM breed, 50 cM hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM breed, 36 cM hoog, met bak f 9.— Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM lang, 50 cM br., 40 cM hoog m. bak f 9.50.

Magazijn KUNSTNIJVERHEID
VEENESTRAAT 56.

Blouses - Jupons - Nouveauté's

DAMES-HANDWERKEN
Steeds het nieuwste.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
- Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

PIERRE SCHREINER

ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG

Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

M. SENTEUR,

Magazijn van SALON-, EET- en SLAAPKAMER-MEUBELEN, TAPIJTEN, Enz. Enz.
MEUBELMAKERIJ, BEHANGERIJ en STOFFEERDERIJ.
Complete Meubeleering -:- Verhuizingen.
TOCHTLATTEN met plaatsing 30 Cent per Meter.
Weimarstraat 172 - DEN HAAG.

*** Verkrijgbaar bij den ALGEM. BOEKHANDEL „ESPERO", Prinssestraat 48:

DRIE BALANSEN uit de praktijk, theoretisch toegelicht en van Quintessens van het Italiaansch Boekhouden voorzien, door J. C. TER BRUGGEN, Leeraar Boekhouden M. O. — Prijs f 2.50.

SCHETS VAN HET BOEKHOUDEN, door J. C. TER BRUGGEN, Leeraar Boekhouden M.O. — Prijs f 1.50.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.
105, NOORDEINDE 105.

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT
- Tramhalte lijn 3 - DEN HAAG

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

thesda was over het algemeen vrij goed. Einde December waren er 47 personen aanwezig.

Het niet op tijd aankomen der mails noopt den kroniekschrijver soms oude aantekeningen te doorsnuffelen of uit te kijken naar het opduiken van de zeeslang of wel beide te doen.

Onder de aantekeningen vonden wij deze ontboezeming van J. Wolbers, die, wanneer hij nog leefde, zou behooren tot de regeeringsmaenderheid:

.....De nieuwe eigenaren, zelf in de kolonie gevestigd, trokken toen partij van den vrijen handel en de vrije vaart; kochten hunne slavenprovisiën goedkoop in en genoten het voordeel van de steeds hooger en hooger stijgende prijzen der producten. Toen begon ook de cacao-teelt (een artikel veel gevraagd door de Amerikanen) toe te nemen, en nu verheugt zich ieder, dat de vrije handelsbeweging bijna al de in Suriname gevestigde eigenaren tot welvarende planters heeft gemaakt. Tonnen gouds aan schulden zijn achtervolgens afbetaald en op de rede van Suriname vertoonen zich thans de vlaggen van vele natiën, die vroeger nooit aan de vaart op Suriname hadden gedacht. — Zijn door vrijen handel reeds dergelijke voordeelen verkregen, hoeveel meerdere zullen er verworven worden, indien door afschaffing der slavernij, vrije arbeid met vrijen handel hand aan hand gaan, om nieuwe bronnen op te sporen, waardoor volkswelvaart kan worden bevorderd." („Geschiedenis van Suriname", Amst. 1861 blz. 742. Het aangehaalde slaat op het tijdvak na 1848.)

En de zeelang?

Wij vonden daaromtrent geen berichten van belang, maar we vonden niet minder merkwaardige wezens, en wel in een van de oudste geschriften over Suriname, n.l. G. Warren „An impartial Description of Surinam upon the Continent of Guiana in America." Londen 1667. Aan de in 1669 te Amsterdam verschenen vertaling onder den titel „Een onpartijdige Beschrijvinge van Surinam, Gelegen op het vaste Landt van Guiana in Africa" (sic!) ontleenen wij het volgende:

.....Het is oock een wonder om sien, wat menichte van alderhande gewormte dit heete en vochtige Land teelt. Ick hebbe gesien een witte plecke, die in den eersten niet grooter was als een spel den hooft, ende die op een nieuwen saften uytwas van een wortel van een grooten boom, binnen den tijd van twee ofte drie dagen groeyde tot een aert van Somer-vogel ofte Pepel, met schoone swarte ende saffraen couleur gespreikkelde vleugels: Ick hebbe andere gevonden, die noch niet volwassen waren maer die soo vast aan de schorse van de boom kleefden, alsof zij daer aen ghewassen waren: Daer is noch een ander slag, genaemt de Cemel-vliege, van wegen haren langen hals, dewelke ick niet weet hoe sij geteelt wort, maer wanneer sij een tijd lang geleeft heeft soo valt sij op de aerde, schiet een wortel, ende wort verandert in een plante.

Om allen twijfel af te snijden laat Warren daarop volgen:

„Ick verhaele dit niet van myt selven, maer ick durf het seggen op het woort ende rapport van den achtbaren Heer William Byam, Generael van Guiana, ende Gouverneur van Surinam, die al te groot een Edelman is, om een leugen te spreeken: meer andere diergelijke observatiën en aenmerkingen, mochte ick in die quartieren gemaect hebben, indien mij niet de losheyt van mijn jaren belet hadde op die dingen gade te slaan."

Adriaan van Berkel, die in zijn Amerikaansche Voyagien". Amsterdam 1695, zonder de bron te vermelden, het hoekje van Warren overschrijft, maar zich bezwaarlijk op Byam kan beroepen, vervangt dit beroep door de volgende opmerking: „Buiten twijfel zal dit eenigen ongelooft schijnen: maar ik kan verzekeren dat het alsoo waar is, als de menigvuldige verandering der zijwurmen."

Curaçao.

De Cur. Ct. meldt: „De Gouverneur ontving van den Secretaris van Hare Majesteit de Koningin een telegram dat Hare Majesteit duizend gulden schonk tot leniging van de armoede op Bonaire.

Niet alleen de arme bevolking van Bonaire, aan wie deze vorstelijke gift op het oogenblik zoo zeer te stade komt, maar heel de kolonie zal er Harer Majesteit innig dankbaar voor zijn.

Dit hooggdwaardeerde blijk van deelneming toont opnieuw, hoezeer het lief en leed van Curaçao aan Hare Majesteit ter harte gaat."

De Argosy van Demerara schrijft het volgende omtrent de Venezolaansche surtaxe op goederen uit de Antillen. Alhoewel wij de meening van genoemd blad niet onderschrijven, alsof het bij de instelling van het additioneele recht uitsluitend of hoofdzakelijk gemunt was op Trinidad, achten wij toch de moeite waard het stuk onder de aandacht van onze lezers te brengen. Het luidt:

„Nog eens is de quaestie van Venezuela's differentiëel recht van 30% op goederen uit de West-Indische eilanden naar voren gebracht. Het is een tergende belasting, en, wat erger is, het is zuiver politiek van aard. Bovendien is dat recht meer in het bijzonder gericht tegen Trinidad, de naaste buur van Venezuela in de Caraïbische zee. Het telegram meldt, dat het Congres van Kamers van Koophandel te Londen eenparig het besluit van Trinidad's Kamer heeft goedgekeurd, waarbij de Britsche regering uitgenoodigd wordt spoedig maatregelen te treffen om te geraken tot de afschaffing van de 30% surtaxe, welke Venezuela, in strijd met bij verdrag vastgestelde rechten, van alle uit Britsch West-Indië ingevoerde goederen heft. Ware het niet om deze vexatoire belasting, dan zou de handel tusschen Venezuela en Trinidad met reuzenschreden vooruitgaan: de koninklijke commissie van 1897 drukte de hoop uit, dat zij afgeschaft zou worden. Deze commissie gaf ook de wenschelijkheid in overweging, om schikkingen te treffen ten einde het mogelijk te maken goederen in Trinidad in entrepôt op te slaan, om ze naderhand naar Venezuela uit te voeren. Het blijkt, dat deze enorme surtaxe door Venezuela's regering ingesteld was als een straf meer in het bijzonder tegen Trinidad op grond dat men, al dan niet terecht, geloofde, dat 't eiland gebruikt werd als de stookplaats voor revoluties tegen den vrede der altoos rusteloze republiek. Schijnbaar werd de surtaxe ingesteld tegen goederen afkomstig van alle West-Indische havens, maar in werkelijkheid was de fiscale maatregel gericht tegen Trinidad, tusschen welk eiland en Venezuela een zeer levendig handelsverkeer, waarbij zoowel de in- als doorvoer betrokken is, plaats heeft. Niemand heeft voordeel bij deze onverstandige, bekrompen politiek; desniettemin is men er in weerwil van onderhandsche en officiële hiertoe gevoerde onderhandelingen niet in geslaagd, de surtaxe afgeschaft te krijgen. Het is te hopen, dat onder de verlichte regering van President Gomez deze dwaze belemmering voor den handel zal worden uit den weg geruimd. Daardoor zou de buitenlandsche handel van Trinidad een zeer belangrijken voorwaartschen stoot ontvangen en ook Venezuela in niet geringe mate rechtsreeks gebaat worden."

Cur. Ct.

Uit de beste bron vernemen wij, dat de koop van de plantage Choloma door de Maatschappij tot het oprichten van een struisvogelpark beklonken is.

Deze maatschappij zal den naam dragen van „Struisvogelpark Albertina".

Wij melden met genoegen het totstandkomen van deze onderneming en hopen ook in het belang der kolonie dat zij ruime vruchten zal dragen.

Cur. Ct.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Bewijs van haat van de Alfoersche bevolking ten opzichte van de Portugeesche laudsdienaren op Timor.

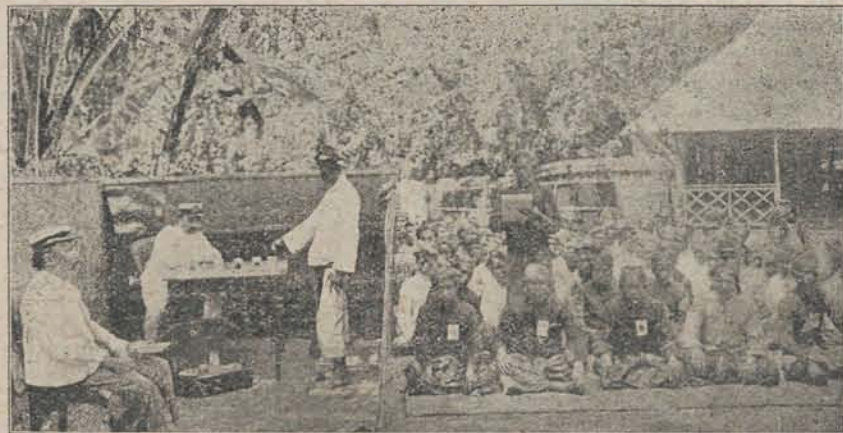
In de Pewarta Soerabaja van 24 April 1912 no. 94, wordt als bewijs van doodelijken haat der Alfoersche bevolking op het eiland Timor, opzichts de Portugeesche overheerschers, het navolgende voorbeeld aangehaald.

Op zekeren dag drongen verscheidene Alfoeren het huis van den Portugeeschen luitenant Da Silva in het dorp Maoefani binnen, sloegen diens hoofd van het lichaam en wierpen dit op den openbaren weg. De echtgenoot en kinderen van dien officier hielden zij voorloopig gevangen en werden gedwongen strik te gebruiken. Kleurde het speeksel zich daarbij rood, dan zouden zij worden vrij gelaten, doch, wanneer het speeksel zwart kleurde, zouden allen om het leven worden gebracht.

Aangezien het speeksel rood gekleurd bleef, lieten zij het gezin vrij, doch stuurden het naakt den openbaren weg op, na de kleederen te hebben geroofd. Het gezin had den weg naar Timor-Delhi op die wijze af te leggen met al de bezwaren, die aan zulk een tocht zijn verbonden. Blijkbaar heeft het Alfoersch volk op Timor zijne wilde gewoonten nog niet kunnen afleggen, merkt het blad op.

Verloop op de Inlandsche scholen in het Soerabajasche.

Reeds geruimen tijd werd ter hoofdplaats Soerabaja door de Inlandsche bevolking gemord over het feit, dat telkens jonge kinderen werden vermist. Wel gaf

De verkiezing der Dessa-hoofden geschiedt niet meer door het in het openbaar hurken der kiezers achter den uitverkoren candidaat. De candidaten hebben nu ieder een verschillend gekleurd nummer op den borst. De man- of vrouw-kiezer werpt een papiertje van de kleur van zijn of haar candidaat in de achter een scherm verborgen stembus. De stemming is dus geheim. Alleen houdt de Controleur een oogje in het zeil.

Ook deze kiekjes zijn aan het Weekblad v. Indië ontleend.

men daarvan kennis aan de plaatselijke politie, doch het publiek zag daarvan geen resultaten.

De politie veronderstelde, dat zij door koeliewers waren geronseld, doch heel waarschijnlijk was zulks toch niet, aangezien de kinderen nog veel te jong van leeftijd waren om als contract-koelie dienst te doen.

In dergelijke gevallen komt het bijgeloof van de bevolking dan gewoonlijk op den voorgrond en zoo loopt thans het gerucht onder het volk, dat het „Gezag“ een kinderhoofd verlangt ten behoeve van een feestmaaltijd bij gelegenheid van een bruggenbouw of van het aanleggen van een ander groot werk. Dientengevolge houden de Inlandsche ouders hunne kinderen voorzichtigshalve thuis en worden de Inlandsche scholen minder dan vroeger bezocht. Zelfs waren er dagen, dat geen enkel kind op de school kwam.

Berichten uit Batavia. Den 30en April 1912, vierde de Bataviaasche afdeling van de Jong-Javaasche Vereeniging Boedi Oetomo, bij gelegenheid van den geboortedag van H. K. H. Prinses Juliana, feest in den Dierentuin ter hoofdplaats Batavia, waarbij een zeer groot Inlandsch publiek tegenwoordig was. Het aantal aanwezige Europeanen, zegt de schrijver van de Bataviaasche Praatjes, voorkomende in de Djawa Tengah van den 10den Mei 1912 no. 107, bedroeg niet meer dan 30 hetgeen een teleurstelling is geweest, welke te meer werd gevoeld omdat vóór dat de feestviering plaats had, het gerucht had geloopt, dat het afdelingsbestuur tal van toongevende Europeesche autoriteiten had uitgenoodigd het feest bij te wonen. Nu dit niet schijnt te zijn geschied en de autoriteiten dus ook niet zijn verschenen, zijn de leden van Boedi Oetomo ontsteld en vinden zij, dat het afdelingsbestuur hen zulk een teleurstellend feit had moeten besparen.

Onder de toongevende aanwezige Europeanen, bevonden zich, behalve de heeren predikanten Wijers en Tiemersma, de laatste leeraar aan de Boedi-Oetomoschool te Kwitang, de leden van het bestuur van het Ambonsch Studiefonds enz.

De dochter van den Wedono van Weltevreden, voorzitter van het afdelingsbestuur te Batavia, opende het feest met een toespraak in de Nederlandsche taal.

Daarna sprak de predikant Wijers, wiens rede veel weg had van een preek tijdens de godsdienst-oefening in de Christenkerk en waarbij o.m. ook het Christelijk Geloof werd aangeroerd, terwijl de heer Tiemersma in de Maleische taal die rede nog wat aanvulde.

Het feest droeg dientengevolge meer het karakter

van het maken van propaganda voor het Christelijk geloof dan van een blijden dag voor Mohamedaansche Inlanders, merkt schrijver op, en doet, zooals het is gevierd onwillekeurig de vraag rijzen of de kerk te Kwitang misschien in betrekking staat tot de school van Boedi Oetomo. Is dat zoo, dan zal een en ander zeker wel stof tot overdenking geven aan het afdelingsbestuur van Boedi Oetomo te Batavia.

Ook viel het „Bataviaan“ op, dat op den paardenwedstrijd, welke op 4 en 5 Mei j.l. op het Koningsplein te Batavia werd gehouden, door het opgekomen publiek zeer zwaar werd gedobbeld, hetgeen de tegenstellende gedachte bij hem opwekte, dat, wanneer Inlanders en Chineezers henen laten vechten of zich bezig houden aan de toptafel, zij al spoedig worden gevat en veroordeeld.

Het Europeesch element kan blijkbaar op de races doen en laten wat het goeddukt, bij de bestaande eenzijdige opvatting, dat het hazardspel in de kampong iets anders is als daarbuiten en op de races.

Schrijver vindt het eigenaardig, dat de dag van het houden van zulk een paardenwedstrijd door een deel van het Westersch element als een plechtige feestdag wordt beschouwd.

Op de handelsbanken en handelskantoren, heeft het personeel op zulke dagen vrijaf en het schijnt zelfs, dat ook wel op de gouvernementsbureaux aan het personeel wordt toegestaan van de gelegenheid tot het bijwonen der races gebruik te maken. Die bureaux zijn dan op zulke tijden gesloten.

Deze zaak komt in hoofdzaak hierop neer, dat men, ten einde de races te doen slagen en de Batavia-Buitenzorg Wedloop-Sociëteit tevreden te stellen, aan tal van personen vrijaf geeft en hen de gelegenheid biedt tot het hazardspel.

Hierbij merkt de schrijver op, dat de Mohamedaansche en Chineesche feestdagen door het Christelijk bestuur niet als zóódanig worden beschouwd en meer aangemerkt worden als van minder betekenis te zijn dan een racedag, hoewel toch allen onderdanen zijn van éénzelfde gouvernement.

In elk geval denkt het Europeesch bestuur er niet aan om op zulk een dag vrijaf te geven, zegt de schrijver.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De werking van het nieuwe Speelreglement. — In de Pewarta Soerabaja van 24 April j.l. no. 94, wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat de speelwachter, tijdens het in werking zijnde oude speelrecht-reglement te Soerabaja, destijds 5200 gulden 's maands pachtgeld betaalde aan de Regeer-

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

HONING ONTBIJTKOEK.

HONING SUCADEKOEK.

HONING GEMBERKOEK.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

„Modemagazijn „BRUSSEL“,
Weimarstraat 61 ::: DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.

— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —

AUG. W. J. BRÜNINGS.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

▼ ▲ ▼

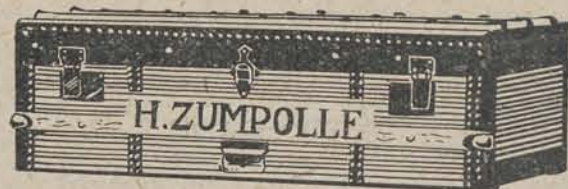
Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▲ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

VACANT

VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105.

SPECIALE AANBIEDING:

GEPAANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 36 c.M.	f 9.75
GEPAANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 40 c.M.	„ 10.75
GEPAANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 50 c.M.	„ 11.50
GEPAANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M.	„ 6.25

A. M. Luyck

Zij trappen den armen Chinees op zijn teenen en maken hem duizelig.

ring. Daarvoor was het hem vergund het speel-
huis geopend te houden van 6 uur 's avonds tot
12 uur middernacht.

Volgens de thans bestaande voorschriften betaalt
de persoon, die gelegenheid tot hazardspel wil hou-
den en daarvoor licentie ontvangt, voor die ver-
gunning van één dag en nacht van 24 uren f 100
d. i. dus voor 30 dagen f 3000. En wanneer die-
zelfde speelhouder nu twee speelhuizen opent, zoo-
als op dit oogenblik het geval is, n.l. één te Kali-
mati en één in gang Pérak, dan is dat zeker voor
den belanghebbende geen onbeteekenend winstge-
vend zaakje, doch of daarmee het doel bereikt zal
worden, hetwelk bij de afschaffing van de speel-
pacht heeft voorgezeten, mag op zijn minst geno-
men worden betwijfeld.

In elk geval is bij de nieuwe orde van zaken
de Inl. vrijwel in dezelfde conditie als vroeger.

Jongste botsing tusschen de politie te Semarang en de Makao-Chineezers aldaar.

Zondag 21 April 1912 gaven de Makao-Chineezers
ter hoofdplaats Semarang gevolg aan hun voornemen
om een grafbezoek te brengen op het Chinees-
sche kerkhof en daar bidstonden te houden. Zooals
bekend, heeft dit steeds plaats in de Chineesche
maand Tjingbing en reeds sedert jaren lang
werden ten deze geene moeilijkheden ondervonden.

Ook dit jaar werd vergunning tot het houden
van den gebruikelijken optocht gegeven en verkeer-
den de Chineezers in de meening, dat men den weg
kon volgen, dien men verlangde. Een 200-tal Ma-
kao-Chineezers trokken diensgevolge op gemelden
dag van de kampong Oetri in optocht met mu-
ziek enz. naar de Chineesche begraafplaats, daar-
bij geleid door den commissaris van politie der le
sectie, den heer Van Rees.

Volgens mededeeling in de P e w a r t a S o e r a -
b a j a van 24 April 1912 no. 94, verbood de com-
missaris op een gegeven oogenblik den weg te ne-
men over Baba-an (Chineesche vestiging) en ge-
lastte, dat men den weg over Pandean Ambengan
naar Swating moest volgen.

De Makao-Chineezers namen met dat bevel geen
genoegen, omdat hen was toegestaan den weg te
volgen welken men wenschte en weigerden den last
uit te voeren.

De comm. dreigde met sabel en revolver, het-
geen alle Chineezers, waaronder enkele vechtlustigen
en overmoedigen, ontstemde en zóódanig prikkelde,
dat één hunner zelfs de handen van den commissaris
greep en hem tegen de borst stootte.

De commissaris kon echter met zijne wapens de
menigte, die ongewapend was, nog in toom houden
doch zag wel in dat de gegeven last onuitvoerbaar
was. zoodat hij den optocht liet gaan, het stilzwin-
gen bewaarde en den overmoedigen Chinees in het

oog hield. Onmiddellijk werd evenwel getelefoneerd
aan den Hoofdcommissaris van politie, die terstond
per auto ter plaatse verscheen en de optocht aan-
trof te Djombang, nabij het station van de tram.
De overmoedige Makaoer werd in de auto gezet,
in welk feit een zeventigtal landgenooten aanleiding
vonden om de politie te omsingelen en te trachten
den gearresteerde in vrijheid te stellen. Dientenge-
volge kwam het tot een gevecht met de politie, die
gewapend was, waarbij 4 Chin. zwaar en 4 licht
werden gewond. Van de zijde der politie werden 2
agenten door steenworpen aan het hoofd getroffen.

De ongewapende oppaseers, die het met de
Chineezers te kwaad kregen, moesten in de kam-
pong vluchten en werden door de Makaoers nage-
zet. Een ijskraam aan het station werd door steen-
worpen vernield.

Toen deze zaak zulk een onbehoorlijken omvang
had genomen werd de openbare weg tijdelijk afge-
sloten en kwam er een oogenblik van rust.

De kapitein der Chineezers, de heer L i a n K o k
L i a n, zoomede de Regent en de Ass.-Resident ter
plaatse, verschenen eveneens op het terrein der ver-
wikkelingen en trachtten de Chineezers over te
halen terug te keeren, hetgeen gelukte, nadat eene
militaire patrouille, ter sterkte van 18 man, onder
bevel van een officier in het belang van het her-
stel der rust en orde was aangekomen.

De Chineezers gingen per tram huiswaarts, ter-
wijl de gewonden naar het stadsverband werden
vervoerd. De heer S. E. Mawis schrijft deze bot-
sing toe aan het ontactvol optreden van den com-
missaris van politie Van Rees, die onnoodig en op
onoordeelkundige wijze den Chineezers belette den
aangenomen weg van den optocht te volgen.

Een oorspronkelijk eenvoudige zaak nam diens-
gevolge onnoodig zulk een noodlottige wending aan,
waarbij het bestuur een veer liet zitten.

Van Vreemde Koloniën.

'T PANAMAKANAAL.

De zaken schenen een goeden loop te nemen.
De nationale kustvaart was losgemaakt van de groote
internationale vaart. Nu is het begrip kustvaart, als
het zeegebied geldt van de beteekenis der ocea-
nen, die N.-Amerika bespoelen, wel ruim en rek-
baar, maar er lag toch een onderscheiding in, die
door de andere mogendheden wel te aanvaarden was
en het Paucifote-verdrag kon er zonder al te groot
geweld bij geëerbiedigd heeten. 't Aannemen door
den Senaat van de vrijstelling van de Amerik. kust-
vaart werd daarom zonder groot protest aangehoord,
het leek een middenweg. Een tweede aanleiding om
op een bevredigende oplossing te hopen, lag in het

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
beveelt zich aan voor het aanleggen en
onderhouden van Tuinen en Villa's. -:- -:-
Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

Geïmporteerde Amerik. Schoenen
HEALTH SHOES.

HEULSTRAAT 11

M. A. GREVE - Telef. 417
Specialiteit „EIGENGEMAAKT SCHOEISEL”.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

ZEER GROOTE KEUZE
BADCOSTUMES
BADMAILLOTS
BADMUTSEN Enz.

voor DAMES, HEEREN en KINDEREN.

KUNST-ATELIER

van GOUDEN en ZILVEREN WERKEN
in diverse stijlen.

REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.

CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31
en WILHELMINASTRAAT 69.
's-GRAVENHAGE.

J. VAN MOORSEL,

SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

F. C. DE BRUYN MAGAZIJN VAN KOLONIALE WAREN EN COMESTIBLES

Levert uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.

Bij betaling per week of à contant 2% korting.
" " " maand " 1% " "

INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.

DANCKERTSTRAAT 43. TELEFOON 3361.

VACANT

ALOM BEKENDE MERKEN

van goede kwaliteit, welke tevens goedkoop zijn, te voeren is
in het voordeel van elken handelaar. Wendt U daarom tot ons
om prijzen voor TOUR BOWN en GLORIA (W. K. C.)
RIJWIELEN, welke door de grootste tokohouders in Oost-
en West-Indië reeds worden verkocht en met succes. Voor
BANDEN en RIJWIELONDERDEELEN kunnen wij U de meest
voordeelige prijzen maken. Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL, Waterlooplein 96/8, AMSTERDAM.

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm.
bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

advies van president Taft om dadelijk de zaak der kanaalgelden af te doen en deze hoog te stellen, maar voor iedereen gelijk, terwijl de kwestie van vrijstelling of steun aan Amerik. schepen te verleen, dan onderwerp van een nieuw onderzoek en van latere beslissing zou worden.

Maar de Senaat heeft anders gedacht en beslist. Het ontwerp is aangenomen, zoodat de N.-Amerik. schepen onder gunstiger voorwaarden door 't kanaal zullen varen dan die onder vreemde vlag.

Voor zoover de berichten nu voor ons liggen, zijn maar zeer weinigen met dit besluit ingenomen. De Amerik. exporteurs zelf vreezen een monopolie van enkele maatschappijen, ten nadeele van het algemeene belang. De Amerik. bladen keuren veelal het met voeten treden van een deugdelijk verdrag af. Zij vreezen represaille-maatregelen, die ellendige gevolgen kunnen hebben voor Amerika zelf. Wie zich de illusie maakten op weg te zijn naar internationale arbitrage, voelen hun vertrouwen geschokt, daar hier een geval ware geweest om het Haagsche hof in werking te stellen. Onder de verweermiddelen wordt reeds aanbevolen onthouding van de tentoonstelling, die georganiseerd wordt voor de opening van het kanaal. Enkel hopen nog op een weigering van president Taft om het besluit te teekenen. Wij verwachten hiervan weinig.

Voor alle mogendheden is het nu zaak, krachtig te protesteren. 't Geldt verdediging van rechtmatige belangen; 't recht steunt hier niet alleen op de billijkheid en internationale kameraadschap, maar op een verdrag. Is de onderteekening van Amerika ook al h u m b u g geworden?

UITBREIDING VAN DE MONROELEER?

Het door den Senaat met bijna algemeene stemmen aangenomen besluit, dat eenige emotie in de pers veroorzaakt heeft, zegt: Wanneer een haven of een ander deel van het Amerikaansche vasteland zóó gelegen is, dat de bezetting ervan, uit een oogpunt van scheepvaart of oorlogvoering, de gemeenschap of de veiligheid van de Ver. Staten zou kunnen bedreigen, zou de regeering der Vereen. Staten niet zonder groote ongerustheid een dergelijke haven of plaats in het bezit zien van een maatschappij of vereeniging, die in zoodanige betrekking staat tot een andere regeering, dat deze feitelijk in staat wordt gesteld toezicht uit te oefenen op Amerik. voornemens.

Hoewel de zitting met gesloten deuren plaats had is toch bekend, dat senator Cumming vroeg in hoever het voorstel, gedaan door den afgevaardigde Lodge een toepassing is van het Monroe-beginsel. De voorsteller zocht een breederen en ouderen grondslag in den algemeen geldenden regel, die elke natie het recht geeft eigen veiligheid te beschermen. De Monroeleer ziet alleen op de inbezitting van gebied en op kolonisatie, zij heeft geen betrekking op het verkrijgen van land door een vereeniging, die door een vreemd gouvernement gesticht is, of wier kapitaal voor een groot deel in vreemde handen is.

Hij zag in het voorstel geen verdere strekking dan het door Groot-Britt. geschapen precedent bij zijn protest tegen het verkrijgen van een marinebasis voor Duitschland in Marokko.

Men zal zich de geruchten herinneren, volgens welke Japan direct of indirect betrokken was in den aankoop van land om de Magdalena baai. Het Amerik. onderzoek verklaarde die verhalen voor ongegrond, maar de Senaat achtte het oogenblik toch gekomen om voorbehoedmaatregelen te nemen.

Of men dit als een uitbreiding van de Monroeleer, dan wel als een nieuwe stelling beschouwt, doet eigenlijk niet veel ter zake, hoofdzakelijk is het nieuwe der opvatting om particuliere ondernemingen te weren, wanneer door haar organisatie heen de invloed van een vreemde mogendheid verkend wordt en die opvatting als beginsel van staatkunde vast te leggen. 't Is een teruggaan van een vrijzinnige opendeur-politiek tot een opsluiten in eng nationalisme. Zeker ook voor deze opvatting kan iets te zeggen zijn, anders zou zij ook geen aanhangers vinden. Maar de belangen, waarop de resolutie Lodge doelt, zullen dan niet beperkt blijven tot den aankoop van land. Wanneer het kapitaal van maatschappijen tot vervaardiging van schepen, wapens, munitie, ja, van honderd andere op te sommen zaken, die in oorlogstijd van overwegend belang kunnen worden, in hoofdzaak in handen van vreemden is, ontstaat een gevaar dat niet geringer is, dan wanneer dit voor een stuk terrein het geval is. Bovendien kan van een onderneming, die in naam nationaal is, 't kapitaal grotendeels aan het buitenland behooren. Zal tegen dit alles gewaakt moeten worden, door verbodsbepalingen? Onmogelijk is het niet, dat de oorlog, die in vredes-tijd met stille krachten gevoerd wordt, tot deze noodzakelijkheid zal leiden, maar die toekomst, in

't teekenen van algemeene onderlinge acht-erdocht, lijkt ons dan geen blijde boodschap van de nieuwe leer.

BRITSCH KOLONIËN.

In Bombay werd door den sheriff een meeting opgeroepen om te protesteeren tegen de behandeling, die de Indiërs in de koloniën ondervinden, vooral in Zuid-Afrika, O.-Afrika en Canada. De druk bezochte, geestdriftige vergadering werd voorgezeten door Sir Jamsetjee Jeejeebhoy en door veel voornamen personen bijgewoond. Een besluit, bij acclamatie aangenomen, komt op tegen de behandeling der Indiërs en de vijandelijke houding van de Europeanen tegenover hen in de koloniën. Een bezwaarschrift wordt overhandigd aan de Indische regeering ter overbrenging van den Secretary of State, waarin de grieven uitvoerig worden uiteen gezet, aangedrongen wordt op wegneming ervan en op afschaffing van den gebonden contract-arbeid.

Onder de maatregelen genomen om verbetering te bevorderen, wordt melding gemaakt van een derde gift van 25000 Rp. door Ratan Tata voor 't fonds tot verweer in Transvaal.

't Rapport over de werkzaamheden van 't Provinciaal Patholog. laboratorium te Bombay bevat belangwekkende mededeelingen over behandeling van syphilis met salvarsan of 606. In 1911 zijn meer dan 70 gevallen behandeld, in 1912 neemt het aantal nog toe. 't Middel is er reeds meer dan 300 maal toegepast, zonder nadelige gevolgen. 't Meerendeel der patiënten kon 24 uren na de injectie zijn gewone werkzaamheden weer vervullen. De uitwerking op syphilis is snel en gunstig. De waarnemingen na 't verlaten van de inrichting konden niet goed geschieden, zoodat geen gegevens voorhanden zijn omtrent terugkomende verschijnselen, maar wel wordt gemeld, dat geen der behandelde zich aanmeldde wegens het weer opkomen der kwaal.

FRANSCH KOLONIËN.

Bij den omvang, die de fosphaatproductie in verschillende deelen van de wereld neemt, lijkt het van belang een en ander mede te deelen over de grootste fosphaatonderneming, die bestaat, de Société des Phosphates et de Chemins de Fer de Gafza in Tunis.

In het zuiden van het Fr. protectoraat werd in 1885 bij Metlai het eerste fosphaatveld ontdekt, weldra bleek de voorraad zeer rijk te zijn. Toch werd de gevraagde concessie tot driemaal toe opgegeven; eerst toen de vennelde maatschappij haar in handen kreeg en aan de onginning den aanleg van een spoorweg verbond, werd aan de onderneming levensvatbaarheid gegeven. Na ongeveer 12 jaren werkt zij nu met een kapitaal van 18 millioen frs. Zij levert tot 1.3 millioen ton phosph. per jaar, dat is meer dan alle overige thans in exploitatie zijnde fosphaatvelden ter wereld te zamen. Werden in 1900 uit Tunis 172.000 ton vervoerd, in 't laatste jaar bedroeg dit 1.539.000 ton.

In tegenstelling met andere velden, die aan de oppervlakte liggen, moet de phosph. in Tunis uit de diepte gehaald worden. De aanleg van de spoorlijn was kostbaar; zij begint in Sfax, voert door steppe en woestijn naar de oase Gafza, de grootste der Tun. oases, dan naar Redyef, waar ook phosph. mijnen zijn. Tusschen Sfax en Gafza reizen veel toeristen. Wie zich voorstelt, dat een baan hier effen terrein vindt, zou geheel dwalen, zij loopt door een bergland en heeft een onnoembaar aantal tunnels. De maatschappij heeft in de oase ongeveer 5000 menschen aan den arbeid, meest Italianen, voor wien arbeiderswoningen, weldadigheidsinrichtingen, scholen, kerken, hospitalen gebouwd zijn, voor de Bedoeïnen en Arabieren is een wijk met moskee aangelegd.

Door de vruchtbare oase loopt een stroom, die echter in den zomer geheel opdroogt. De maatsch. heeft, om hierin te voorzien, een waterleiding moeten aanleggen van vele K. M. In de bergen worden diepe gangen gemaakt; met dynamiet wordt de phosph. losgemaakt, werkbanen brengen den gewonnen voorraad naar de fabriek, waar hij voor verzending naar alle werelddeelen geroed, in de spoorwagens geladen wordt.

De sultan Moeleï-Hafid is in zijn wijsgeerig besluit blijven volharden. Vóór zijn vertrek uit Marokko naar Frankrijk, waar hij een gezondheidskuur gaat volgen, heeft hij aan generaal Lyautey kennis gegeven van zijn aftreden. Reeds had de Fransche regeering zijn voornemen ingewilligd, maar zij wenschte vrij te zijn om niet een

zijner (allen jonge) zoons als opvolger aan te wijzen, ook hierin heeft de vorst toegegeven, het heet nu, dat hij zelfs aanbevolen heeft zijn opvolger onder zijne broeders te zoeken. Generaal Lyautoy zal zijn keuze al wel gedaan hebben.

**

Zou 't waar zijn? 't Journal de Neurologie vertelt, dat in eenige streken van Madagaskar de kinderen, die op Vrijdag, den ongeluksdag, worden geboren, den volgenden dag voor de voeten van ossen worden gelegd. Worden zij dood getrapt, dan zou het noodlot toch niet te vermijden zijn geweest en is het beter hen er maar dadelijk uit te helpen. De ossen echter, meestal verstandiger dan hun meesters, vertrappen slechts zelden zuigelingen maar stappen er voorzichtig langs. (Molenschott)

DE PHILIPPIJNEN.

De jongste verslagen der consuls van verschillende mogendheden geven, aangevuld met eenige overzichten van den buitenlandschen handel dezer eilanden, een denkbeeld van hunne ontwikkeling.

Scheen het Amerik. tijdperk aanvankelijk geen verandering van beteekenis te brengen in den handelstoestand der Philippijnen, de in de laatste jaren waar te nemen herleving van den uit- en invoer wordt voor een goed deel toegeschreven aan de douaneregeling van 5 Augustus 1909.

Hierbij werd vrijstelling verleend van invoer in Amerika van alle producten van de Philipp. met uitzondering van rijst. Dit was reeds toegestaan voor hennep en kopra, nu zouden ook vooral suiker en tabak er voordeel van trekken.

Maar het is toch niet deze maatregel alleen, waar aan de verandering te danken is. Immers de uitvoer naar Frankr. is van 3.905.878 doll. in 1908 geklommen tot 4.261.382 in 1909, en tot 6.485.249 in 1910; voornamelijk door de levering van kopra aan de fabrieken te Marseille. De invoer van Indochina in de Philipp. steeg in één jaar van 22 tot 28 mill. frank, voornamelijk rijst uit Cochinchina.

Kunnen bij goede bestudeering de Philipp. verslagen der Fransche, Belgische en Britsche consuls en wat den uitvoer voornamelijk van kopra, en wat den invoer voornamelijk van rijst betreft, ons niets leeren van belang voor de Nederl. koloniën?

HET SUEZ-KANAAL in 1911.

De Ingenieur geeft, evenals vorige jaren, een verslag over het Suezkanaal in 1911 (ook te vinden in de N. R. Ct. van 10 Aug.), waaruit wij alleen de volgende cijfers lichten.

Het aantal vaartuigen, ter netto tonnenmaat van meer dan 180.000, bedroeg voor de onderstaande natien:

Landen.	Vaartuigen		Metende netto ton	
	in 1906	in 1911	in 1906	in 1911
Engeland	2333	3089	8,299,931	11,715,947
Duitschland	588	667	2,155,552	2,790,963
Nederland	202	284	561,322	971,352
Frankrijk	260	232	856,311	820,010
Oostenr.-Hongarije	145	180	483,073	621,793
Japan	—	85	—	862,235
Rusland	113	112	330,375	311,394
Italië	82	87	181,235	201,573

De groote schepen passeeren thans het kanaal, ongerekend den tijd voor kolenladen, dooreengemen in 16 uur 10 minuten.

Vanaf 1 Januari 1912 werd het kanaalrecht met 0.50 frank verminderd en gebracht op 6.75 frank per netto ton. In uitzicht is gesteld binnen enkele maanden een verdere verlaging tot 5.24 frank.

De onlangs overleden Keizer van Japan.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

No. 11 der door het Departement van Landbouw Nijverheid en Handel uitgegeven mededeelingen van het Visscherij-station te Batavia, bestaat uit één artikel, n.l. van den heer E. Gobée, waarin deze de oorzaken van den achteruitgang van de visch-industrie te Bagan Si Api bespreekt.

Bagan Si Api is een visschersplaats, gelegen op den rechteroever aan den breeden mond der Rokanrivier (afdeeling Bengkalis, residentie Oostkust van Sumatra); het telt ongeveer 10.000 inwoners, waarvan ten naastenbij 4000 belasting betalende Chinezen. Aan de omstandigheid, dat de visch-industrie, de vischindustrie en de vischhandel zoo goed als uitsluitend in handen van Chinezen is, dankt Bagan zijn opkomst en beteekenis. Als uitvoerhaven van visch en vischproducten neemt Bagan een plaats in, waarin het wellicht door weinig andere plaatsen ter wereld overtroffen wordt. Van de omvang van het bedrijf geven de volgende, aan officiële bescheiden ontleende gegevens eenig denkbeeld. In het jaar 1910 werden uitgevoerd 18.246.729 K. G. gedroogde visch, 8.717.417 K. G. trassig, 1.177.582 K. G. gedroogde garnalen, 97.998 K. G. roggehuiden, 1.171.190 K. G. garnalenschillen en aan vischmaag (zwemblaas) voor een waarde van f 22.440. Voor den uitvoer dezer artikelen wordt een geregelde stoomvaartdienst onderhouden tusschen Bagan Si Api, Singapore en Java, die door den zoutpachter in het leven geroepen is. Vijf dezer stoomschepen hebben een inhoud van 100 tot 200 registerton, terwijl het zesde, dat op Batavia, Tegal en Semarang vaart, 1400 ton groot is. Bovendien nemen Chineesche handelsvaartuigen deel aan de verscheping dezer producten, die gedeeltelijk afgezet worden op Malakka en gedeeltelijk in enkele plaatsen ter Oostkust van Sumatra.

De belangrijk de uitvoer van Bagan, blijkens bovengenoemde getallen, ook thans nog moge zijn, toch is een groote achteruitgang te constateeren; bedroeg, zooals we zagen, in 1910 de export van gedroogde visch ruim 18 miljoen K.G.; in 1903 was dit bijna 26 miljoen.

Over de oorzaken van dien achteruitgang treedt de schrijver in uitvoerige beschouwingen, terwijl hij tevens de middelen aangeeft, die tot verbetering kunnen leiden. Die oorzaken zijn in de eerste plaats de opdrijving der zoutpachtschat en daarnaast de gestadige aanslibbing der Rokanrivier.

Wij bevelen onzen lezers, die in het onderwerp belangstellen, ten zeerste de lezing aan van het belangrijke opstel van den heer Gobée.

Oost-Indische Cultures.

Van Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische cultures, opnieuw uitgegeven onder redactie van H. C. Prinsen Geerlig's, zijn wederom 2 afleveringen verschenen, n.l. 19 en 20 (der volledige serie). In aflevering 19 behandelt de heer J. J. Paerels de z.g. tweede gewassen (maïs, gïerst, grassen, soja en boonen), terwijl afl. 20 dr. A. F. Nanninga het slot geeft van zijn monographie over thee, en dr. F. W. T. Hunger de cacao gedeeltelijk behandelt. Behalve tal van afbeeldingen in beide afleveringen, bevat de 20e een kaartje, aangevende de geographische verbreiding der cacao-cultuur over de geheele wereld.

Koloniaal Tijdschrift.

No. 6 van den eersten jaargang van het Koloniaal Tijdschrift, opent met een beschouwing van den ass.-resident L. C. Westenenk, getiteld: Iets over land en volk van Minangkabau. Het artikel bevat hoofdzakelijk eene historische beschrijving van Minangkabau (Sumatra's Westkust) en daarna een overzicht van het adatrecht aldaar.

Een oud-secretaris schrijft vervolgens: „Iets over het gewestelijk secretariaat". De schrijver spoort de controleurs aan naa een secretariaat te solliciteeren want men doet z. i. in die periode veel kennis en ondervinding op, die later in hoogere betrekkingen van veel nut zullen blijken te zijn.

Het slot luidt eenigermate ironisch: „Vooral zij, die iets gevoelen voor de betrekking van gewestel. secretaris, zullen goed doen zich te haasten met daarvoor moeite te doen, want als eenmaal de wereldberoemde bestuursreorganisatie geleidelijk zal zijn ingevoerd, dan kan men ons, gewone controleurtjes niet meer gebruiken, dan worden tot secretaris vermoedelijk veel knappere menschen benoemd, doktoren in het Sanskriet of meesters in de rechten, kortom, ambtenaren geheel gevormd volgens een nieuw systeem, toegerust met een veel hooger stand ka-

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

DE GROOT & DIJKHOFFZ

voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON

PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG

LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE
INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

Dames- en Heeren-
Mode-Artikelen.

VAN BOMMEL,
VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Handschoenen.

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK
VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ

PRINCENHAGE.

GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,
voor export en voor scheepsgebruik.

Offerte met monsters op aanvraag te bekomen.

VACANT

HUTKOFFERS en DEKSTOELEN.

PERRY & Co. 20 HOOGSTRAAT
:- DEN HAAG. :-

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage - Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

rakter, veel meer kennis, een veel breder blik, enz., enz.

De heer G. F. E. Gonggrijp artikelt over wetenschappelijke vorming van bestuursambtenaren; in hoofdzaak is hij het eens met de denkbeelden van den schrijver in de N. Ct. (overgenomen in No. 15 der Berichten en Mededeelingen der Vereeniging van ambtenaren bij het B.B.), die een wetenschappelijke universitaire opleiding voor a.s. ambtenaren wenschelijk acht. Hij zou evenwel verder willen gaan en de tegenwoordige ambtenaren in de gelegenheid gesteld zien zich aan een universiteit te bekwamen, evenwel zonder verplicht te zijn, tot het voorafgaande staatsexamen. De heer G. formuleert dit: „Tot het afleggen van de examens in de rechts- of staatswetenschappen worden mede toegelaten zij, die in het bezit zijn van een getuigschrift van afgelegd groot-ambtenaarsexamen, dan wel van het eind-examen voor den Indischen administratieven dienst.”

In hetzelfde verband bepleit schr. de ophoffing der Ned.-Indische bestuursacademie.

Verder bevat deze aflevering nog: „Een Chinees over de Chinese beweging. — Een schetsteekening en nog iets, door A. J. N. Engelenberg. — De politierol een stien des aanstoots, door A. H. J. G. Walbeehm. — Indisch reiscomfort, door E. — Persoverzicht, door A. H. J. G. Walbeehm. — Vreemde koloniën, door R. A. Kern. — Boekbespreking. — Mededeelingen.

Over Animisme.

Gedurende de in het laatst der vorige maand gehouden, eerste conferentie voor Zendingsstudie, zijn verschillende voordrachten gehouden over het animisme; zoo sprak Ds. van Bruggen over het animistisch geloof in het algemeen; Ds. W. W. Smitt over het animisme op Soemba; de heer Alkema over den invloed van het animisme op den Islam in Ned.-Indië; Dr. van Boetzelaar van Dubbeldam over animisme en evangelie.

De Nederlandsche Zendingsbode van 9 Aug. j.l. bevat een overzicht dezer voordrachten.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 32: Vezelcongres te Soerabaja. Literatuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker (vervolg). — Vereeniging voor den koffehandel te Amsterdam. — Het snoeien en plukken bij de theecultuur, door J. H. F. Kiehl. — Plantersvereeniging „Semarang-Kedoa”. — De begroting van Ned.-Indië voor 1913. — Wijziging der Indische mijnwet. — Kultuurberichten (Vergunningen voor suikerondernemingen op Java. — Bestrijding van rietbranden op Java. — Bescherming van djeloetoeng-boomen. Enz.). — Kleine mededeelingen (Uitvoer van de kolonie Curaçao in het eerste kwartaal van 1912. — Noodlijgend Bonaire en Aruba. — Bureau voor handelsinlichtingen. Enz.). — Verkeerswezen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Teysmannia.

Inhoud der vijfde aflevering van den loopenden jaargang: Bloeiende heesters (Clerodendron), door H. J. Wigman Jr. — Margarine-vergiftiging, door Dr. M. Kerbosch. — Hoe moeten bemestingsproeven worden ingericht (slot), door Dr. A. W. de Jong. — Reukwerk, door Dr. W. G. Boorsma. — Boekbespreking (C. A. Backer's schoolflora voor Java. — Dr. J. P. van der Stok: Het klimaat van van Ned.-Indië). — Beschikbare zaden en planten.

Weekblad voor Indië.

Mr. J. F. Dijkstra geeft in No. 12 van het Weekblad voor Indië, onder het opschrift „Palantoengan een oord van ellende”, een geïllustreerde beschrijving van de leprozeninrichting aldaar. Hij brengt daarbij een verzoek over van de beklagenswaardige verpleegden in die instelling, een verzoek om met hem werkzaam te zijn, „het leed in dit dal der droefenis te verzachten”. Boeken, tijdschriften, alles is welkom, óók grammofoonplaten, oude en nieuwe! De schrijver stelde persoonlijk f 50 voor het goede doel beschikbaar.

Genoemd nummer van het Weekblad bevat voorts nog artikelen van W. J. Kroon: Een en ander omtrent adat. — Bergbewoner: Hofgebruiken in Djokjakarta. — Bill: Nogmaals het Javaansch tooneel. — Nederlander: Opium.

.

Tenslotte zij de aandacht gevestigd op de volgende publicaties:

De Hindoeitijd op Java (vervolg en slot). (Bandera Wolanda, No. 103 en 104.)

Een tocht naar den Johannes Keijts (Een bergtop in Midden Nieuw-Guinea), door H. H. met ill. (Eigen Haard, No. 32.)

De Savoeneezen op Soemba, door D. K. Wielenga. (De Macedoniër, 1 Augustus 1912.)

De gambircultuur in de Buitenbezittingen (verv.)

(Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel, 15 Juli 1912.)

Th. P. J. C. Op de Coul: Nederlandsch-Indische thee-ondernemingen en hunne waarde voor den belegger. (Amsterdam, J. H. de Bussy)

Mr. Ph. Kleintjes: Het staatsrecht van Nederlandsch-Indië. Tweede herziene en bijgewerkte uitgave. Tweede deel. (Amsterdam, J. H. de Bussy.)

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinaamse Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 17 Juli 1912;

De Locomotief t/m 16 idem;

Het Soer. Handelsblad t/m idem;

De Sumatrapost t/m 19 idem;

De Sumatrabode t/m idem;

Tjahaja Sumatra t/m 18 idem;

De Ind. Mercur no. 33;

Weekblad voor Indië no. 13;

De Banier no. 28;

Handelsberichten v/h Min. van Landbouw;

Koloniaal Tijdschrift no. 6;

Verslag der Corantijn-Expeditie, door C.C. Kayser.

MEDEDEELINGEN.

Van het Hoofdbestuur der Vereeniging.

In aansluiting met het reeds eerder in ons orgaan medegedeelde omtrent de ongunstige toestanden thans heerschende op de eilanden Bonaire, Aruba en in de buitendistricten van Curaçao, kunnen wij nu, na kennis te hebben genomen van de welwillend ter onzer beschikking gestelde officiële berichten, bekend stellen, dat, ook na den onlangs aldaar gevallen regen, geen verandering in de allertraurigste omstandigheden is gekomen.

Van Regeeringswege zijn langs telegrafischen weg nadere inlichtingen ingewonnen bij den Gouverneur van Curaçao, waarop het antwoord werd ontvangen, dat de armoede, zoowel op Bonaire als Aruba zéér groot is, dat ook in de buitendistricten van Curaçao vele behoeftigen zijn en dat eene algemeene inzameling van gelden tot leniging van dien nood dus zeer gewenscht is.

De toestand is er des te erger, omdat de bevolking, behalve door honger, ook door scheurbuik en dysenterie wordt aangetast en het sterftecijfer op de genoemde eilanden in dit jaar bijzonder hoog is. Het bestuur doet, door werkverschaffing en beschuitverstrekking, hetgeen in zijn vermogen is om de ellende te lenigen, doch, deze hulp is bij lange na niet voldoende om in alle noodden te voorzien. Naar bijstand, ook van medelijdende Nederlanders, wordt ginds verlangend uitgezien.

Het Dagelijksch Bestuur van „Oost en West” hoopt en vertrouwt, dat de leden der vereeniging en hunne vrienden in het bovenstaande aanleiding zullen vinden om met milde hand het leed te helpen verzachten en door klinkenden bijstand 't bewijs te leveren, dat het droef bestaan van de bevolking der West-Indische eilanden ook hunne oprechte belangstelling heeft.

De gelden kunnen worden gezonden aan onzen Penningsmeester, Heulstraat 17, 's-Hage.

Elk bedrag, hoe klein ook, wordt welwillend aanvaard.

Aan de Regeering zij hier openlijk dank gebracht voor Hare gereede welwillendheid om gemelde berichten ter onzer beschikking te stellen.

Het Dagelijksch Bestuur.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag.)

Voor den burgerlijken veeartsenijdienst in Ned.-Indië worden gevraagd veeartsen, die aan de Rijksveeartsenijsschool het diploma van veearts hebben verkregen.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse, e. q. ook voor het wettig gezin;

83 TOKO ROKO.
Edisonstraat, hoek Copernicusplein - DEN HAAG.

AANBEVOLEN MERKEN:

MORAS 3 Cts.
DELIPROEF 3 Cts.
FANCY 4 Cts.
BEETHOVEN 4 Cts.
Prof. 't HOFF 5 Cts.
DORATHEA 5 Cts.

EN VERDERE RUIME KEUZE.

Mij beleeft voor een bezoek aanbevolen houdend van H.H. Rookers P.S. Verzending naar binnen- en buitenland. B. B. FELIX.

J. P. KOSTER

-0- ANTIEKE EN MODERNE WOONRICHTING -0-

BEHANGERI' - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ

V. D. SPIEGELSTRAAT 2 - DEN HAAG.

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 „ „ UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

TECHNISCH INSTITUUT

ter opleiding voor de examens van Opzichter bij den Rijkswaterstaat en Burg. Bouwkunde, met Internaat voor jongelieden, uit Oost- of West-Indië.

's-GRAVENHAGE - Raamstraat 27.

Directeur: Architect J. M. L. LOTZ, Leraar M. O.

Voor informatiën zich te vervoegen bij de Vereen.

„OOST EN WEST” te 's-Gravenhage.

VACANT

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

VULPENHOUDERS.

PÂTISSERIE

D. W. VAN GEEST

Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851

SPECIAL ADRES

INDISCHE SPEKKOEK

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

STOOMKOFFIEBRANDERIJ

en THEEHANDEL

P. D. SCHILTE

32 Groenmarkt :: DEN HAAG

Oppericht 1868 - Telefoon 2539.

b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 1000.

Hetgeen te dezer zake door de Regeering wordt betaald, moet teruggeven worden, wanneer de uit te zenden veearts binnen vijf jaren na zijne aankomst op Java, om andere reden dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), uit 's lands dienst ontslagen, wanneer hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Indië vertrekt, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreekt. Eene schriftelijke verbintenis wordt daaromtrent gevorderd.

c. eene voorloopige bezoldiging van f 250 per maand, ingaande met den dag van aankomst in N.-Indië.

In Indië zal worden genoten een traktement van f 275 's maands, na elke drie jaren werkelijken dienst te verhoogen met f 75 's maands, totdat een maximum-traktement van f 725 zal zijn bereikt.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioenen, weduwenpensioen enz. staan de veeartsen gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Voor den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederl.-Indië worden gevraagd **instrumentmakers** eerste klasse en tweede klasse.

Zij moeten grondig bekend zijn met het instrumentmaken en in staat zijn alle herstellingen aan de gebruikelijke telegraaf- en telephooninrichtingen en meetinstrumenten geheel zelfstandig te verrichten.

Voorts moeten zij op de hoogte zijn van de stroomloopen en de werking en behandeling dier toestellen en in staat zijn, die toestellen geheel zelfstandig te monteeren en te regelen, terwijl zij ook theoretische kennis moeten bezitten.

Tot aanbeveling strekt voldoende kennis van de Duitse en Engelsche talen om daarin gestelde vaktijdschriften te kunnen lezen.

Aan de betrekking van instrumentmaker 1e kl. is verbonden eene bezoldiging van f 250 's maands, met vier driejaarlijksche verhoogingen van f 25 's maands, alzoo tot een maximum van f 350 per maand.

Aan die der 2de klasse is verbonden een bezoldiging van f 125 's maands, met vijf driejaarlijksche verhoogingen van f 25 's maands, alzoo tot een maximum van f 250 's maands.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 1 September a.s., bij gezegeld adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder de overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der tweede klasse voor den instrumentmaker eerste klasse, en als passagier der derde klasse voor dien der tweede klasse, een en ander e. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 850 voor den instrumentmaker eerste klasse en van f 650 voor dien der tweede klasse;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 100 per maand, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië tot dien waarop het activiteitstraktement ingaat.

Ter benoeming tot adspirant-ingenieur bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederl.-Indië kan één **ingenieur** derwaarts worden uitgezonden.

Ervaring op het gebied van zwakstroomtechniek strekt tot aanbeveling.

In aanmerking komen de onderstaande volgorde:

1o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electro-technische ingenieurs;

2o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van eene aantekening volgens art. 15 van het Koninklijk besluit van 4 Juli 1905 (St.-blad no. 227), of, zoo deze er niet zijn, zij die in het bezit zijn van een diploma voor een electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandse Hoogeschool of Universiteit;

3o. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs;

4o. officieren, die hunne opleiding hebben genoten aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda of aan het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord, mits in het bezit van een diploma voor electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandse Technische School of Universiteit.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 1 September a.s. bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van

Kol., onder overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse, e. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 1500;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 150 per maand, ingaande met den dag van inschepping naar Ned.-Indië, tot dien, waarop het activiteitstraktement ingaat.

De bezoldiging van adspirant-ingenieur bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederl.-Indië bedraagt f 300 's maands, terwijl bij goede plichtsbetrachting na twee jaren diensttijd bevordering volgt tot ingenieur, aan welke betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 400 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 100 per maand, tot een maximum van f 1000 's maands.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen enz., staan deze ingenieurs gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Voor den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd **telegraafopzichters**.

In aanmerking komen zij, die in het bezit zijn van een diploma van met goed gevolg afgelegd eindexamen eener hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, terwijl ervaring op het gebied van technische telegraphie tot aanbeveling strekt.

Aan de betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 150 's maands, met vijf driejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands, alzoo tot een maximum van f 400 's maands.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 1 September 1912, bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der tweede klasse, e. q. ook voor 't wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 750;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 100 per maand, ingaande met den dag van inschepping naar N.-Indië tot dien, waarop het activiteitstraktement ingaat.

(Ned. Staatscour. van 8 Aug. '12, No. 184.)

Ter vervulling van de betrekking van **derdestuurman bij de Gouvernementsmarine in Nederl.-Indië** kunnen derwaarts worden uitgezonden personen, niet ouder dan 22 jaar, die met goed gevolg hebben afgelegd het examen bedoeld in het bij Kon. besluit van 15 October 1909 no. 35 (Indisch Staatsblad no. 592) gevoegd programma letter C., waarvan exemplaren voor belanghebbenden verkrijgbaar zijn bij afdeling Personeel van het Ministerie van Kolon.; dan wel die in het bezit zijn van een Nederlandsch of Ned.-Indisch diploma voor derde stuurman groote stoomvaart.

Aan de betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 70 's maands en eene indemniteit voor voeding van f 50 's maands. Voor de berekening van pensioenen, contributiën daaraan, wachtgeld, non-activiteitstraktement, verlofstraktement en contributiën aan en bedelingen uit het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren, wordt het traktement met f 100 verhoogd.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der 2e kl., e. q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 400;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 25 per maand, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië, waarop vóór het vertrek uit Nederland ééne maand voorschot kan worden uitgekeerd.

Zij, die in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, vóór 1 September 1912 bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van Koloniën onder overlegging van de vereischte stukken.

In het adres moet worden vermeld of de candidaat gehuwd is en e. q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

(Ned. Staatscour. van 9 Aug. '12, No. 185.)

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te oekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat 56.

Acht dames en één heer voor pianolessen.
 Eene dame voor het geven van lessen in de Eng. taal.
 Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.
 Jonge Dame (diploma Zang en Muziek) voor hulp in huishouden en les geven aan kinderen.
 Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Mal. taal.
 Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.
 Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.
 Een juffrouw, oud 34 j., P. G., wenschtals kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.
 Twee dames v. vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.
 Vijf jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.
 Drie geg. Ond.-Officieren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.
 Rene Dame voor zanglessen.
 Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.
 Eene Dame v/b. geven v. lessen aan spraakgebrekkigen.
 Twee geg. O.-I. mil. v. oppasser of magazijnknecht.
 Een heer voor muzieklessen.
 Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.
 Twee bekw. linnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9-5 uur.
 Beschikb. voor de reis naar Indië achttien zeebaboes.
 Eene officiersweduwe voor assistentie of besturing van eene huishouding.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } Soendasch } Atjehsch.	} gediplomeerd.
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,		
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	} Javaansch. } Maleisch.	
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,		
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	} Javaansch. } Javaansch.	

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1910 en 1911, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies. Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80; voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—; voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;
 II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao. Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer“ - „Groot-Haesebroek“,
 „De Pauw“ of „Backershaegen“.

■ ■ ■

Inlichtingen te bekomen bij de bekende Kantoren.

WISBRUN & LIFFMANN.
 VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
 Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALWS-, LAMS- EN VARKENSVLEESCH.
Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN
 Geregelde bezorging door alle wijken van 's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.
 VALERIUSSTRAAT - hoek Duncklerstraat - DEN HAAG.
 INTERC. TELEFOON 2648.

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK'S GASHAARDEN
 HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
 VRAAGT CATALOGUS. :-: VRAAGT CATALOGUS.

VACANT

S. J. ROTTEVEEL,
 Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.
 Koloniale waren, Comestibles.

Gemeubeld te huur

tegen NOVEMBER, centraal gelegen, in DEN HAAG, een klein heel huis met Badkamer, voor een half jaar of langer, à f 100 per maand.
 Schriftelijk te bevragen Balistraat, 45B.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER”
 =0= ELITE BIOSCOPE =0=
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTRÉE: 50 en 25 Cent voor de **MATINÉE'S**, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de **AVOND-VOORSTELLINGEN.**

VACANT

Wie een **NAAIMACHINE** nodig heeft en
 geene „**SINGER**” koopt,
 benadeelt zichzelf.

Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels
 te herkennen, waar **INDERDAAD SINGER-**
 Machines verkocht worden.

SINGER-MAATSCHAPPIJ,
 AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.
 ——— Overall Depôts. ———

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Vlamingstraat 21,
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het
 goedkoopst adres voor
 Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

VACANT.

WAT
 brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van **HEEREN- en KINDERKLEEDING?**
DAT
 men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking
KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.
HET AANGEWENZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT
LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN
GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

GROBBE = COMESTIBLES.
 Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

De 's-Gravenhaagsche Wasch- en Strijkinrichting **CHEMISCHE WASSCHERIJ**
A. G. DE KLEIN
 Rembrandtstraat 318-332 - DEN HAAG
 ——— WASCHT, STRIJKT en BLEEKT ELECTRISCH. ———

Vraagt prijsopgave van Opmaak- en Niet-Opmaakwasschen.
 Speciale inrichting voor het opmaken van Indische Uitrustingen.
 1e KLAS FIJNGOED STRIJKINRICHTING.

VACANT

Gds. Mag. A LA BELLE DENTELLIÈRE
 156 NOORDEINDE - LA HAYE

TENTOONSTELLING
 van **KUNSTNAALDWERK**
 — en **ECHTE KANTEN** —
 :: (SPECIAAL VOOR CABAYA'S ETC.) ::
GEOPEND van Maandag tot Vrijdag
 — van 10-6 uur —
 Bezichtiging vrij - Groote keuze
 — Lage prijzen. —

HOTEL-RESTAURANT
SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant
PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.
 Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
 en Diners.

————— Aanbevelend: —————
 L. HANNEMANN, Eigenaar.

VACANT

GALERIES MODERNES
I. DE VRIES

Hoogstraat 4 - TELEF. 815
 DEN HAAG,

is het ruim **gesorteerdste**
 en beslist **goedkoopste** adres
 hier ter plaatse voor het aan-
 schaffen van **Ongegarneerde** en
Gegarneerde Dameshoeden.
 Enorme keuze in **FANTASIES,**
VEEREN, BLOEMEN, ZIJDEN en
FLUWEELEN LINTEN, Enz. Enz.

I. DE VRIES - Hoogstraat 4.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”

LAAN v. MEERDERVOORT 187

Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

Plat du Jour à f 1.—.

Diners vanaf f 1.50.

Uitzending van allerlei Schotels
 en Gebakken met verhooging van
 :: bezorgloon. ::

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT

CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

VACANT

VACANT

VACANT

VACANT

VACANT

VACANT

Fournisseurs
de S. M. la Reine.

Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.